

გსოფლიო დეტექტივების სერიი

საქმე
№16

ფრიდრიხ დიურენმატი
ავარია

ფინანსების მენეჯმენტი

- ავანსი
- ალტერნატივა
- მოსამართლე და
მისი ანგარიში

נחחנצנ

ამბავი, რომელიც უხსაძლებელია კიდევ მოხდეს

პირველი ნაწილი

ნუთუ კიდევ დარჩა ამქვეყნად მოუთხრობელი ამბავი, რომლისთვისაც არც ერთ მწერალს არ მიუგნია? ნუთუ არაფერს ისურვებს მოგვიყვეს საკუთარ თავზე? რომანტიკულად, ლირიკულად განაზოგადოს თავისი „მე“? ხომ არ იგრძნობს მოთხოვნილებას ილაპარაკოს თავის იმედებსა და დამარცხებებზე? ამასთანავე ილაპარაკოს მართლად და შეუღამაზებლად. გვიამბოს, როგორ უმცვეა ქალებს, გვიამბოს ისე, რომ სიმართლე ზოგად პრინციპში აიფხანოს და არ დაკმაყოფილდეს ვიწრო სამედიცინო, თუნდაც ფსიქოლოგიური ასპექტით? ნუთუ არაფერს მოისურვებს, მოკრძალებულად უკან დაიხიოს, პირადი თავაზიანად მიჩქმალოს, მასალა ისე დაამუშაოს, როგორც მოქანდაკე ამუშავებს, მასთან ერთად განვითარდეს, კლასიკოსების მსგავსად ეცადოს, უცებ არ შეიპყროს სასოწარკვეთილებამ, მაშინაც კი, როდესაც მტკნარი სისულელე ძნელი უარსაყოფი იქნება, სისულელე, რომელიც ვეუღვან თავს იჩენს ხოლმე. წერა თანდათან ძნელი, უფრო და უფრო ფუჭი და უაზროც კი ხდება. ლიტერატურის ისტორიაში კარგი ნიმუშის მიღება დიდი ვერაფერი ბედენაა — ვის არ მიუღია კარგი ნიმუში? როგორი ნაჯღაბნ-ნაცოდვილარი არ გამხდარა ჯილდოს ღირსი, — დღევანდლობის მოთხოვნები უფრო მნიშვნელოვანია, მაგრამ აქვე, ამწამში წარმოიშეება დილემა და ბაზრის არახელსაყრელი მდგომარეობა. ცხოვრება მხოლოდ თავშესაქცევს გვთავაზობს, საღამოთი — კინოს, ყოველდღიური გაზეთის კაბადონზე — პოეზიას, უფრო მეტისთვის, უკვე ერთი ფრანკისთვის სულს მოგთხოვენ, მოგთხოვენ აღსარებას, ნამდვილ ფაქტებს, მაღალ ღირებულებებს, მორალის ყოთხვას, სასარგებლო სენტენციებს. ზოგი რამ უნდა უარყო, ზოგიც მიიღოს, ხან ქრისტიანობა, ხან მოლად ქცეული

სასოწარკვეთილება, საერთოდ კი — ლიტერატურა. მაგრამ თუკი ავტორი ამაზე სულ უფრო და უფრო ჯიუტად იტყვის უარს, რადგან მისთვის ისედაც ნათელია, რომ მისი მწერლობის საფუძველი თვითონ მასშოვე ძვეს, მის ცნობიერსა და არაცნობიერში (რომელთა ურთიერთშეფარდება გარკვეულ შემთხვევაზე დამოკიდებული), მის რწმენასა და ეჭვებში იგი მაინც ფიქრობს, რომ სწორედ ეს არ ებება მკითხველ საზოგადოებას და საკმარისია მხოლოდ ის, რასაც თვითონ წერს, ძერწავს, მას შეუძლია დანარჩენის შესახებ კრინტიც არ დასძრას, არც კომენტარები დაუროთოს, არც ილაყბოს. ამ შეგნებამდე მისული, იგი შეჩერდება, დაიწყებს ყოყმანს, ეს თითქმის გარდუეული იქნება. ისეთი შეგრძნება გუუფლება, თითქოს მეტი აღარაფერი იყოს საამბობი, გულდინჯად იწყებ აწონ-დაწონას, ხომ არ ჯობს თავი დაეანებო მწერლობას! შესაძლებელია, კიდევ სცადო რამდენიმე წინადადების დაწერა, მაგრამ შემდეგ ძალაუნებურად ბიოლოგიისაყენ გადაიხრები, რათა შეიგრძნო კაცობრიობის განუწყვეტელი განახლება, მილიარდების დაბადება. ანდა იქნებ ფიზიკისა თუ ასტრონომიის სფეროს მიაშურო, რათა გავიაზროთ, როგორ უტრიალებთ მზის გარშემო, და ამის შემდეგ რაც დარჩება სათქმელი, გამოდგება ილუსტრირებული ჟურნალებისათვის: პრეზიდენტი ჟანგბადის კარაუში, პრინცესა თავისი მარჯვე პილოტი ბიჭით, კინოვარსკელაეებითა და დოლაროსანი სიფათებით, რომელნიც მაშინვე მოდიდან გადიან, როგორც კი მათზე ალაპარაკდებიან. ამას გარდა, შეიძლება წერო დასაყლეუფროპულ, უფრო ზუსტად — შევიცარიულ ცხოვრებაზე, ცუდ ამინდსა და კონიუნქტურაზე, ტანჯვაზე, ყრბო შემთხვევებით გამოწვეულ შეძრწუნებაზე, არ არის აუცილებელი ყოველივე ამის დაკავშირება სამყაროს კანონზომიერებასთან, საგანთა და მოვლენათა მდინარებასთან, აუცილებლობასთან. ბედისწერამ დატოვა სცენა, სადაც წარმოდგენას დგამენ, რათა კულისებში ჩასაფრდეს, მოდური დრამატურგიის მიღმა. წინა პლანზე ყველაფერი უბედურებად.

აღმშოფობად, კრიზისად იქცევა. თვით ომიც იმაზეა დამოკ-
ვებული, იწინასწარმეტყველებს თუ არა მის რენტაბელობას
დრე გამოითვლელი მანქანები უშეცდომოდ მოქმედებენ, ვი-
და მხოლოდ დამარცხების გამოთვლა შეიძლება მათემატიკური
სიზუსტით. ვაი ჩვენს თავს, თუკი შეცდომა მოხდა, ხელოვნურ
ტვინში ვინმე ჩაერია, თუმცა ეს კიდევ არაფერი, უარესია თუკი
მოეშვება ხრახნი, მწყობრიდან გამოვა კოჭი, შეცდომით რეა-
გირებას მოახდენს კლავიში. — სამყარო დაიღუპება მოკლე
ჩართვის შედეგად. ასე და ამგვარად, უკვე აღარ გვეშუქება
ღმერთი, არც უსამართლობა, არაყითარი ბედისწერა, როგორც
ეს მებუთუ სიმფონიაშია, არამედ ხდება უბედური შემთხვევები
ტრანსპორტის მოძრაობისას, კაშხლების გარღვევა არაზუსტი
კონსტრუქციის გამო, ლაბორანტის დაბნეულობით გამოწვეული
ატომური ქარხნის, ცუდად დადგმული ინკუბატორების აფეთქება.
ჩვენი გზა ავარიების სამყაროში შეგვიყვანს, ამ გზაზე, სამე-
ჯლისო ფეხსაცმლის, „სტუდაბეკერისა“ და ნაყინის რეკლამებ-
ის, აგრეთვე კატასტროფის მსხვერპლთა ობელისკების გვერ-
დით, ზოგჯერ თამაშდება ისეთი ამბავიც, რომელშიც თითქოსდა
აირეკლება კაცობრიობა, უბრალო შემთხვევა ზოგადდება,
მქლავდება მართლმსაჯულება და სამართლიანობა. შესაძლოა
მოწყალეობაც კი, და ეს ყველაფერი შემთხვევით აისახება მთვრალი
კაცის მონოკლში.

მეორე ნაწილი

მოხდა უბედური შემთხვევა. მართალია უვნებელი, მაგრამ
მაინც აერია: ალფრედო ტრაპსი თავისი „სტუდაბეკერით“ პატ-
არა ქალაქის ერთ დიდ ქუჩაზე მიქროდა: იგი საფეიქრო ფირმის
კომიზოიაფერი გახლდათ, ორმოცდახუთი წლის, ჯერ არცთუ ისე
ჩასუქებულ მიშნიდეკლი გარჯნობის კაცს სასიამოვნო მანერები

ჰქონდა. ეტყობოდა გაწვრთნილობა, თუმცა ამასთანავე, პრიმი-
ტიულობისაც ეცხო რაღაც, რაც ფარდულში მოეპტრის მანერებს
წააგუდა. ალფრედოს ეჭვიც არ ეპარებოდა, რომ ერთ საათში
თავის დიდ ქალაქში მიაღწევდა, მაგრამ სწორედ ამ დროს მან-
ქანამ უღალატა, ადგილიდან არ იძვროდა. წითლად შეკლებილი
მანქანა უმწეოდ იდგა პატარა ბორცვის ძირას, რომლის გასწვრი-
ვაც ქუჩა გადაჭიმულიყო, ჩრდილოეთით ხშირი ღრუბელი გამოჩნ-
და, ხოლო დასავლეთით მზე ჯერ ისევ ზენიტში იდგა, ტრაპსმა
სიგარეტი მოსწია და სცადა მანქანა აემუშაებინა. გარაჟის მეპა-
ტრონემ, რომელმაც ბოლოს და ბოლოს „სტუდაბეკერი“ თავის
სახელოსნოდლე მიათრია, განუცხადა: შეკეთება ხვალ დილაშდე
არ მოხერხდება, ბენზინის მიმწოდებელია გაფუჭებულიო. მარ-
თაღს ამბობდა თუ არა, ძნელი იყო ამის გარკვევა და არც ღირ-
და. გარაჟის მეპატრონეებს ხომ ისე ეემორჩილებით, როგორც
ოდესღაც ყაჩაღებს ვემორჩილებოდით, უფრო ადრე კი ადგილო-
ბროვ ღმერთებსა და ღემონებს ვემონებოდით თითქოს უფრო ად-
ვილი იყო, ტრაპსი ნახევარი საათის საგალზე, უახლოეს სად-
გურზე დაბრუნებულიყო და, მართალია, კარგა ძნელი, მაგრამ
მოკლე გზით შინ მისულიყო თავის ცოლსა და ოთხ ბავშვთან
(ოთხივე ბიჭი იყო), მაგრამ მაინც გადაწყვიტა, ღამე აქ გაეთა.
სალამოს ექვსი საათი იყო. ცხელოდა, ყველაზე გრძელი დღეები
იდგა; სოფელი, რომლის განაპირასაც გარაჟი გაემართათ მიშ-
ნიდეკლად გამოიფურებოდა და ტყიან ბორცვზე შეფენილიყო, პატ-
არა ბუქობზე მოჩანდა ეკლესია, პასტორის სახლი და ერთი
ძველისძველი, მსხვილი რკინის სალტუბითა და ბოძკინტუბით
გამაგრებული მუხა. ყველაფერში მომვლელის ხელი და სისუფთავე
იგრძნობოდა. გლუხური სახლების წინ ნაკლიც მზრუნველობით
შეუქუჩებინათ. შორიახლო მოჩანდა პატარა ფაბრიკა, რამდენიმე
ლუდხანა და სასტუმრო, რომლის ქებაც ტრაპსს ერთხელ უკვე
მოსმენილი ჰქონდა, მაგრამ სასტუმროში ყველა ოთახი მეპატონ-
ლეთა ყრილობის მონაწილეებს დაუკავებინათ კომიუნიაფერს ერთი

... და ძველს შეატყვის დამის გასათყუი იქ მოგვეწო. თუბცა
ტრასის კონსტრუქცია ვარ კიდევ შეატყვიდა მატარებლით მინ
დასრულებს მგერამ აქვე სქონდა იქნებ რაიმე საინტერესოს გა-
დგინაო მის შეატყვის, სოფელში იყვნენ გოგონები, როგორც
მას წინა ვარსკვლავებში, რომლებიც ღირსეულად დამა-
მარტობენ ამ ვიქტორია გამხარულბულმა ტრასამ ვილისენ
მინა ვილისიდან სარებს რეკონსტრუქცია. დამფრთხალი ძროხები
ტრასის დედალი შეატყვიდა ბერებს და ბაღში ერთხარით
ლანს სოფელში სახლი ადგა, რომლის კედლები თეთრად
საქათვდა და პრეტული სახურავი და შეკანუ დარაბები სქონდა.
სახლი ხანსებრივ წიფლით და ნახევრით იყო დაფარული.
ქვის მარდან ბუნებში ვრტყა - შეტნილად ვარდებისა. იქვე
ტრასისქრთვანს ხანდაზმული მამაკაცი დაღანდა. შესაძლე-
ბელა, სახლის მატარნი იყო, ბაღში თუხს რომ იქცედა.

ტრასა მოხუცს გაეცნო და დამის გასათყუი სთხოუ.
- რა ხელობის ხართ? - ქეთხა მოხუცმა და ღობეს მოად-
გა, მან სიგარას ქედა.
- საფუქრო საქმარობას ვწევი!

მოხუცმა ვერადლებით ათვალ-ჩათვალთერა ტრასის,
როგორც მარსხუდვულებს სწევათ უჩარრო, პატარა სათუ-
ვლის ბუბიან უკრებდა. რასაკვირველია, შუიძლიათ აქ და-
მის გათუა.

ტრასამ ფასი ქეთხა.
მისათუეს ჩუულებრივ არაუის არაფერს ვახდევინებო, გა-
ჩუხდა მოხუცმა, მარტოდმარტო ვარ, ჩემი ვაფი ამერიკის
შეკრებულ მტატებშია, მხოლოდ ერთი მოსამსახურე მივლის,
- მდებარე სიმონე და მოხარულიც ვიქნები, თუკი ზოგჯერ
სტუენარს მწევეთ.

კომიუნიაფრმა მადლითა გადაუხადა. ასეთმა სტუმართმო-
ვლობამ გული აქეფა და გათექრა, სოფელში ძველი ადით-
ქების ვარ კიდევ ცოცხლობსო. ბაღის კარი გაიღო. ტრასამ

არგვლოდ მიმოიხედა: მოხრეშილი ბლიცები, გაზონები, ფანა-
ტურების რიგი, მზით გასხვიოსნებელი ადგილები.

დღეს საღამოს რამდენიმე კაცს ველოდებო, უთხრა მოხ-
უცმა, როდესაც ვუვიღნარს მიუახლოდნენ. მან ვარდას ბუნებ
რტო სათუთად შეატყვა. აქვე, შეზობლად მცხოვრები შუგობრები
მწევეთ. ზოგი სოფელში, ზოგიც კი ამ გორის გადაღმა სახ-
ლობს, ჩემსაგვით პენსიონერები არიან; ისინი აქ რბილი ჰუვის
გამო დამკვიდრდნენ და კიდევ იმიტომ, რომ ქარი არ იყის ვუ-
ლა მარტობელაა, ვეულაფერ ახალს ცნობისმყოფარობით
უკრებენ. ახალ-ახალი და საქარბორიტი საკითხები ანტერ-
ესებთ ამიტომ კმდვოფილი ვიქნებით, თუკი ამ საღამოს და შემ-
დეაც გვესტუმრებით და ჩვენთან ერთად თუბმეგობ

კომიუნიაფერი შეფოფმანდა, მას ხურდა სოფელში ვახშმა,
საფოფელთაოდ ცნობილ სასტუმროში. მაგრამ ვარი ვერ უთხრა,
თუეს დეულებულად მიიწედა; ის ზომ დათანხმდა, დამე უფ-
სოდ გაეთია. არ უნდოდა უკულტური ქალაქლად ჩათუღალი
ისე მოიქცა, თითქოს გაუხარდა კიდევ. მასხინბულმა მინ შეფ-
ვანა და პირველ სართულზე ერთი სასამოფნო ოთახი უჩვენა. აქ
იყო პირსადანი, ფართო სწილი, მაგიდა, მოხრეხებული სუარ-
ძელი, კედელზე ვკიდა პოდღურის ნახატა, წიგნების თაროზე
ქეო ძველი, ტყავგადაკრული ტომები. კომიუნიაფრმა მატარა
ჩემოდანი გახსნა. პირი დაიძანა, გაიპარსა, ოდუკოლინი ისხუ-
რა, ფანჯარასთან მივიდა და სიგარეტს მოუკიდა. მზის უმარმზ-
არი დისკო ბორკვიდან ჩამოცურდა, წიფლნარი გაანათა ტრასი-
მა წუთით იმდღევანდელი თუვისი საქმიანობა გაიხსენა: საქ-
ციონერო საზოგადოების წარმომადგენლის მოხსენება, ხელეუ-
ლის ნაკლებობა... ის ლაწირაკი ხუთ პროცენტს მოითხოვს
დამაცადლოს ერთი, მიუუკრებ კისერს. შემდეგ მოგონებებში ჩა-
ფლო. გაახსენდა უოფელდღისური არეულ-დარეული საქმეები, ას
რომ უნდოდა ცოლქმრული ფიცი გაეტება სასტუმრო "ტურან-
ში", ვერ გადაწყვიტა, ვიდა თუ არა უმტროსი ბიქსისთვის

(რომელიც ველაზე მეტად უკვარდა) ელექტრორკინიგზა. თაკ-
ხანობა და მოულოდნელი მოითხოვდა ცოლისთვის ტელეფონით
დაერქვა და ეცნობებინა. მოულოდნელი საქმის გამო შეფუერ-
ხდებო, მაგრამ ეს მოსაზრება უარყო, როგორც ამას ხშირად
სწავლიდა ცოლი ასეთებს მიჩვეული იყო და მაინც არ დაუჯერებ-
და ტრაპსმა დაამთქნარა, ერთი სივარუტიც გააბოლა. იგი ხე-
ლდა მოხრეშილ ბილიკზე როგორ მოაბიჯებდა სამი მოხუცი,
ორი მხარდამხარე მოდიოდა, მესამე ძლიერ ჩასუქებული მელო-
ტა კი მათ უკან მოჰყვებოდა. ერთმანეთს მიესალმნენ, ხელი ჩამო-
აგდეს, ტრაპსი ფანჯარას მოსცილდა და წიგნის თაროსთან მოვი-
და. სათაურების მიხედვით მოსაწყენი საღამო ელოდა: პოცენ-
დორფი — „მკვლელობა და სიკვდილით დასჯა“, სავინი — „თან-
ამდროვე რომის სამართალი“, ერნსტ დეიდ ჰიოლე — „დაკ-
ითხვის პრაქტიკა“. კომუნიკაციები მიხვდა, რომ მისი მასპინძე-
ლი იურისტია იყო, ან იქნებ ყოფილი ვეკილი. ტრაპსი საფუძე-
ლიანი მსჯელობისთვის მოემზადა. რა ესმოდა ასეთ განსწუ-
ლულს, როგორიც მისი მასპინძელი იყო, ნამდვილი ცხოვრებ-
ის? არც არაფერი. კანონებიც ხომ სწორედ ამიტომ არსებობს.
ტრაპსს იმისაც უნდა შინებოდა, რომ ხელოვნებაზე ან მსგავს
რამზე ჩამოყარდებოდა საუბარი, რაშიც იგი სულ ადვილად
შეირცხვენდა თავს. ტრაპსი უხალისოდ ჩაეიდა ძირს, სადაც
ღია, ჯერ კიდევ შხის სხივებით აფორაჯებულ ვერანდაზე ისხდ-
ნენ ყველანი. ამ დროს ეკონომი ქალი, ზორბა დედაკაცი, სასა-
დილო ოთახში სუფრას მლიდა. ტრაპსი შეაცბუნა მომლოდინე
სახოგადობის დანახვამ, მაგრამ გაუხარდა, როდესაც ვერან-
დაზე გამოსული მასპინძელი პირველად მას მიესალმა. მასპინ-
ძელი ფრანტს ჰკავდა, შეთხლებული თმა გულდასმით დაეარცხ-
ნა, ძალიან ფართო სერთუკი ეცვა. ტრაპსს სხვებიც მიესალმნენ.
კომუნიკაციებმა განსციფრება დაფარა, ჩაიბუტბუტა, ძალიან
მოსარული ვარო და ცოვად, თავდაჭერილად დაუკრა თავი. მან

წუთით საფეიქრო დარგის მაღალი რანგის სპეციალისტის როლი
გაითამაშა და ნაღვლიანად გაიფიქრა, ამ სოფელში მხოლოდ
და მხოლოდ იმიტომ დაერჩი, იქნებ ვინმე გოგონასთან დრო გა-
ეტარო-მეთქი, მაგრამ როგორც ვხედავ, ჩემს ნატურას ახდენა
არ უწერია. ტრაპსმა გადახედა სამ მოხუცს, რომლებიც არაფ-
რით ჩამოუვარდებოდნენ უცნაურ მასპინძელს. მოხუცები
უზარმაზარი ყვაეობით ჩამომსხდარიყვნენ ზაფხულის მზით
განათებულ, წნული აყვავითა და მსუბუქი ფარდებით მორთულ
აივანზე. ძალიან მობერებულები, ჭკუჭყიანი და უპატრონონი ჩანდ-
ნენ, თუმცა საუკეთესო ხარისხის სერთუკები ეცვათ, რაც კო-
მუნიკაციებმა ერთი თვალის გადავლებით შეამჩნია. გამონაკლი-
სი მხოლოდ მელოტი კაცი (პილე ერქვა სახელად, სამოცდაჩვიდ-
მეტი წლისაო, აუწყა სახლის პატრონმა შეკრებილთ, როდეს-
აც პილე დაჯდომას აპირებდა) იყო, ყინჩად და ღირსეულად
რომ იჯდა საოცრად მოუხერხებელ ტაბურეტზე, თუმცა ირგე-
ლივ უამრავი ხეირიანი სკამი იდგა, მელოტი გაჯგვიმული იჯდა,
სალილეში თეთრი მიხაკი გაერჭო და გამუდმებით ისემადა ხელს
შკად შეღებილ გაბურძგნილ ულვაშზე. ალბათ პენსიონერია,
ან იქნებ ადრე ბედნიერი შემთხვევის წყალობით გამდიდრებული
მნათე, ანდა საკვამურის მწმენდელია, შესაძლებელია, მემანქანეც
კი იყო, დანარჩენი ორი კაცი კიდევ უფრო მოტეხილი ჩანდა.
ერთი მათგანი (ბატონი კუმერი, ოთხმოცდაორი წლის) პილეზე
უფრო ტანსრული იყო, ჩამრგვალებული, თითქოს ქონიანი ბა-
ლიშებისგან შეკერესო. იგი სარწვევლაში იჯდა, ლოთის ცხვი-
რი ჰქონდა, დიდი და გაწითლებული. ოქროს პენსნეს მიღმა სიც-
ოცხლით საესე თვალეები მოუჩანდა, ალბათ, უყურადღებობის
გამო შავი პიჯაკის ქვეშ ღამის ხალათი ეცვა, ხოლო ჯიბეები
გაზეთებითა და ქაღალდებით ჰქონდა გამოტენილი; მეორეს (ბა-
ტონი ცორნი, ოთხმოცდაშვიდი წლის), მაღალსა და გამხდარს,
მარცხენა თვალზე მონოკლი ეკვთა, სახეზე ნაიარვეი ემჩნეოდა.
კებიანი ცხვირი, ჩაყარდნილი ტუჩები და ლომის ფაფაროვით

გამწილი თუღლით თუთრი თმა ჰქონდა. იგი გუშინწინდელი დღის გამოცხადებას ჰკვდა, ეილუტი მრუდულ შუკრა და ფეხთ სხკადასხვა წინდა უცხა.

— იხუბებთ კამპარს? — კკითხა მასპინძელმა.
— საამონებით, — უპასუხა ტრაპსმა და საუარძელში ჩაჯდა. მაღალი და გამხდარი მონოკლიანი ბატონი ცნობისმოყვარეობით უთვალთვალებდა ტრაპსს.
— ბატონი ტრაპს, ალბათ, შემოგვიერთდება თამაშში?
— რა თქმა უნდა, შემოგვიერთდებით, საერთოდ ყველა თამაში საამონებებს მანიჭებს.

მოხუც ბატონებს ჩაეღიძათ.
— ჩვენ თამაში იქნებ უჩვეულოდ მოგეჩვენოთ, — ფრთხილად ჩაუკრა მასპინძელმა, — თამაშის აზრი ის არის, რომ საღამოობით ჩვენს ძველ პროფესიებს ეთამაშობთ.

ბურიკაცებმა კვლავ ზრდილობიანად და მოკრძალებულად ჩაიღიძეს. ეს როგორ უნდა გაეგოთო, გაოცდა ტრაპსი.

— მამ ასე, — დაიწყო მასპინძელმა, — მე ოდესღაც მოსამართლე ვიყავი, ბატონი ცორნი — პროკურორი, ხოლო ბატონი კუმერი — ვეჟილი. ასე და ამგვარად, ჩვენ ეთამაშობთ სასამართლო პროცესს.

— ახლა კი გაუიგე, — მიხვდა ტრაპსი და ეს აზრი მისაღებად მოიჭყენა, იმედი მიეცა, შეიძლება საღამო ჯერ კიდევ არაა დაკარგულიო.

მასპინძელმა აღფრთოვანებული თვალებით შეათვალიერა კომიოიაჟერი.

— ერთი სიტყვით — მშვიდად განმარტა მან. — ჩვენ წარმოადგენთ ცნობილ ისტორიულ პროცესებს — სოკრატეს პროცესს, ქრისტეს პროცესს, ენა დ'არკის პროცესს, დრეიფუსის პროცესს, უახლოესი დროის — რაიხსტაგის დამწველთა პროცესს, ხოლო ერთხელ ფრიდრიჰ დიდს შეფობაც კი ჩამოუართვით ტრაპსი გაოცდა.

— ასე თამაშობთ ყოველ საღამოს?
მოსამართლემ თავი დაუქნია.

— მაგრამ, რასაკვირველია, ყველაზე შესანიშნავია ის, — განაგრძო მან, — როცა სათამაშო საგანი ცოცხალი არსებაა, რაც ხშირად განსაკუთრებულად საინტერესო სიტუაციას ქმნის; გუშინწინ პარლამენტის ერთ წევრს, რომელმაც სოფელში საარჩევნო სიტყვა წარმოთქვა და ამის გამო უკანასკნელ მატარებელზე დააგვიანდა, შანტაჟისა და მოქრთამებისთვის თოხმეტი წლით ციხე მიეუსაჯეთ.

— მკაცრი სასამართლოა, — შენიშნა გამხიარულებულმა ტრაპსმა.

— სინდისის საქმეა, — სახე გაუბრწყინდათ მოხუცებს.

— მე რა როლის შესრულება შემიძლია? — იკითხა ტრაპსმა. კვლავ ღიმილი და სიცილი.

— მოსამართლე, პროკურორი და ვეჟილი უკვე გავაჯს, ეს ისეთი თანამდებობებია, რომლებიც საქმის ცოდნასა და თამაშის წესების ცოდნას მოითხოვენ, — შენიშნა მასპინძელმა, — მხოლოდ ბრალდებულის ადგილია თავისუფალი, მაგრამ ბატონ ტრაპსს არავითარ შემთხვევაში არ ვაიძულებთ მონაწილეობა მიიღოს ჩვენს თამაშში, — მასპინძელმა ეს ერთხელ კიდევ ხაზგასმით აღნიშნა.

კომიოიაჟერი გაამხიარულა მოხუცი ბატონების თამაშმა, საღამო გადარჩენილი იყო. არაფერ მოჰყვებოდა ჭკუის სწაულებას, არც მოიწყენდა ვინმე და საღამო მხიარულად ჩაიღიძა. ტრაპსი ერთი უბრალო კაცი იყო, არ გამოირჩეოდა განსაკუთრებული ღრმა აზროვნებით. საქმიანი კაცი იყო, გამოცდილი, საჭიროების შემთხვევაში ყველაფერს იკადრებდა, ამასთანავე საამონებებს ჰკვრიდა კარგი ჭამა-სმა, ენაბილწი ოხუნჯობა.

— მონაწილეობას მივიღებ თამაშში, — განაცხადა ტრაპსმა, — ჩემთვის ბედნიერებაა, ბრალდებულის დაობლებული ადგილი დავიკავო.

— ვამა! — წამოიხზელა პროკურორმა და ტაში შემოჰკრა, — ვამა, ამას ჰქვია კაცის სიტყვა, ამას ეუწოდებ გულადობას. კომიუნიაჟერმა ცნობისმოყვარეობით იკითხა, რა დანაშაუ-
ლი გსურთ მოძაქვით.

— მგ არსებითი არაა, — უპასუხა პროკურორმა, თან მონოკლს წმენდა, — დანაშაული ყოველთვის გამოიძებნება.

ყველამ გაიცინა.

ბატონი კუმერი წამოდგა.

— წამობრძანდით ბატონო ტრაპს, — უთხრა მან თითქმის მამობრივად, — ჯერ ჩვენი მასპინძლის პორტკეინი დაუჭაშნი-
კოთ ძალიან ძველია, პორტკეინი აუცილებლად უნდა გასინჯოთ.
კუმერმა ტრაპსი სასადილო ოთახში გაიყვანა. დიდი, მრგვალი მაგიდა უკვე საზეიმოდ იყო გაწყობილი. ირგვლივ მაღალზურგი-
ანი ძველი სკამები იდგა. კედლებზე ჩამუკვებული სურათები ეკი-
და. ყველაფერს ძველებური ღირსეული იერი ედო... ვერანდიდან ისმოდა მოხუცების ლაფობა. ღია ფანჯარაში ჩამაგალი შხის უკანასკნელი სხივები ბრწყინავდა. ისმოდა ჩიტების ჟღურტული, ერთ მაგიდაზე ბოთლები ქეწო, ბუხარზე ბორდოს ღვინით სავსე შემოწული ბოთლები ჩამოწკრივებინათ ვეჭილმა აკანკალებული ხელით ფრთხილად დაასხა ორ პატარა ჭიქაში პორტკეინი, პირ-
თამდე გააუსო, მერე ძვირფასი სითხით სავსე ჭიქა კომიუნიაჟ-
ურის ჭიქას მიუჭაბუნა და ჯანმრთელობა უსურვა.

ტრაპსმა მოსვა „ჩინებულია“, შეაქო მან.

— მე თქვენი ვეჭილი ვარ, ბატონო ტრაპს, — უთხრა ბა-
ტონმა კუმერმა.

— მამ, შეესვათ მგობრობის სადღვრძელო!

— მგობრობას გაუმარჯოს!

— ყველაზე კარგი იქნება, — განაცხადა ვეჭილმა და თავი-
ლი გაეფიქვლილებული სახე, ლოთის ცხვირი და პენსნე ტრაპსს
ახლოს მიუტანა, ისე ახლოს რომ უზარმაზარი ღიპი, ეს უსიამ-
ონო რბილი მასა, ტრაპსს მიაბჯინა, — ყველაზე კარგი იქნება,

თუკი ბატონი ტრაპსი ახლავე იტყვის სიმართლეს თავის დანა-
შაულობათა თაობაზე, მაშინ მას შეუძლია იმედი ჰქონდეს, რომ
გასამართლების დროს თავს დაიხსნის; მდგომარეობა არცთუ
საშიშია, მაგრამ არც მისი შეუფასებლობა გვარგებს, უნდა გვეჭ-
ინოდეს მაღალი, გამხდარი პროკურორის, ვისაც ჯერ კიდევ
შერჩა სულიერი ძალა; მოსამართლე-მასპინძელიც, სამწუხარ-
ოდ, უფრო სიმკაცრისკენ და შესაძლებელია, ჰედანტიზმისკენაც
კი იხრება, რაც სიბერეში — იგი ოთხმოცდაშვიდ წელს ითუ-
ლის — უფრო გაუძლიერდა. მიუხედავად ამისა, მან, როგორც
ვეჭილმა, შეძლო მეტი წილი საქმეებისა თავის სასარგებლოდ
გადაეწყვიტა, ანდა ის მაინც მოქებრებინა, რომ დამნაშაუვსთვის
სახრჩობელა აეცილებინა. მხოლოდ ერთხელ, როცა საქმე გაძ-
არცვის მიზნით ჩადენილ მკვლელობას ეხებოდა, ვერაფერი ვერ
შეძლო. მაგრამ ახლა საკითხი სულაც არ ეხება გაძარცვის
მიზნით ჩადენილ მკვლელობას, ყოველ შემთხვევაში, ბატონი
ტრაპსი არ ჰგავს ასეთს, ან იქნებ...

— სამწუხაროდ, მე არაერთი დანაშაული არ ჩამიდენია, —
გაიცინა კომიუნიაჟერმა, და შემდეგ დაუმატა: — გაგიმარჯოთ!

— გამოტყდით, — გაამხნევა ვეჭილმა, — ჩემი არ უნდა
შეგრცხვეთ. მე ვიცნობ ცხოვრებას, ვერაფრით გამაკვირვებთ
იმდენი ამბავი მომხდარა ჩემ თვალწინ, ბატონო ტრაპს, უფსკ-
რულებს ეხდებოდა ფარდა, თქვენ ამაში უნდა მერწმუნოთ.

— მწყინს, — ჩაიცინა კომიუნიაჟერმა, — მაგრამ ნამდ-
ვილად ისეთი ბრალდებული ვარ, ვისაც ბრალი არ მიუძღვის,
დანარჩენი კი პროკურორის საქმეა, დაე, აღმოაჩინოს დანაშაუ-
ლი. თვითონ პროკურორმა ხომ თქვა, საჭიროა ადამიანი სიტყ-
ვაზე გამოიჭიროო. თამაში თამაშია. ძალიან მაინტერესებს რა
გამოვა აქედან. მოეწყობა თუ არა ნამდვილი დაკითხვა.

— მე ვფიქრობ, კი!

— სასიხარულოა!

ვეჭილის სახეზე ეჭვი გამოისახა.

— ბატონო ტრაპს, თუ ეს უდანაშაულოდ მიიჩნევთ?

კომფოიაჟერს გაეცინა:

— სრულიად უდანაშაულოდ, ამაზე ლაპარაკი სასაცილოდ მიმაჩნია.

ვექილმა პენსზე გაწმინდა.

— კარგად დაიმახსოვრეთ, ჩემო ახალგაზრდა მეგობარო, დამნაშავე ხართ თუ უდანაშაულო, გამოჩნდება! ძალიან საშიშია ჩვენი სასამართლოს წინაშე უცოდველად მიიჩნიოთ თავი, პირიქით, ვველაზე ჭკვიანური იქნება, ახლავე რაიმე დანაშაული დაიბრალდეთ, თუნდაც კომერსანტებისთვის დამახასიათებელი თაღლითობა. შეძლებ, დაკითხვისას დადგინდება, რომ ბრალდებული აჭარბებს, რომ ეს ტყუილი კი არა, სარეკლამო საქმის ნიადაგზე წარმოშობილი უწყინარი ამბავია, რაც გაჭრობაში ხშირად ჩვეულებრივი მოვლენაა. ძნელია, დამნაშავემ თავისი უდანაშაულობა დაამტკიცოს, მაგრამ სრულებითაც არ არის შეუძლებელი; პირიქით, სწორედ წარმოუდგენელია საკუთარი უდანაშაულობის დამალვა რომ სცადოთ, შედეგი დამლუკველი იქნება. თქვენ აგებთ იქ, სადაც მოგება შეგეძლოთ, ამასთანავე თქვენ შეგეძლოთ დანაშაული თვითონ ამოგერიჩათ ახლა კი, რაც მათ სურთ, იმას მოგახვევენ თავს.

კომფოიაჟერმა მხიარულად აიჩეხა მხრები. ძალიან მწყინს, ვერაფრით დაგვხმარებით, რადგან კანონის საწინააღმდეგო არაფერი ჩამიდენიაო.

ვექილმა ისევ გაიკეთა პენსზე. ტრაპსთან ძალიან გამიჭირდებაო, გაუელვა თავში ჩაფიქრებულ ვექილს. „სწორედ ისეა, მოუიდა სეტყვა, დახვდა ქვა“.

— უპირველეს ყოვლისა, — დასძინა მან საუბრის დასასრულს, — ყოველი სიტყვა მოიფიქრეთ, ზედმეტი არაფერი წამოგცდეთ, თორემ ხანგრძლივი დროით ციხეს ისე მოგისჯიან, შეველა შეუძლებელი იქნება.

ამ დროს სხვებიც მოვიდნენ და მრგვალ მაგიდას ირგვლო

შემოუსხდნენ. განახლდა გულითადი საუბარი და ხუმრობა. ჯერ ნაირ-ნაირი საუბრე შემოიტანეს სუფრაზე: ცივი ხორცი, კვერცხი, ხამანწყა, კუს სუფი. განწყობილება შესანიშნავი იყო, სიამოვნებით ხერუქდნენ წვესს, მოურიდებლად აქლაპუნებდნენ პირს.

— აბა, ბრალდებულო, რა შეგიძლიათ გვითხრათ, ვიშედოვნებ, საგულისხმო რამ მკვლევლობა გექნებათ ჩადენილი, — წამოიჩნაგლა პროკურორმა.

ვექილმა პროტესტი განაცხადა: „ჩემი კლიენტი უდანაშაულო ბრალდებულია. მართლმსაჯულებისთვის, ასე ვთქვათ, იშვიათი შემთხვევაა, ამტკიცებს, უდანაშაულო ვარო“.

— უდანაშაულო? — გაიკვირვა პროკურორმა. ნაიარვეი სახე შეუფაკლდა, მონოკლი ლამის თეფშში ჩაუვარდა, შუე თასმაზე კონწიალობდა. დაგვალული მოსამართლე, რომელიც სუფში პურს ალბობდა, შეჩერდა, კომფოიაჟერი საყვედურით შეათვალა და თავი გააქან-გამოაქანა; მელიოტი, სიტყვაძვირი, თურმისხაკიანი პილუც გაკვირვებული მიაცქერდა ტრაპსს. შემამფოთებული სინუშე ჩამოწვა. არც დანა-ჩანგლის ხმაური ისმოდა, არც ქოშინი და არც სუფის ხერუქის ხმა. მხოლოდ სიმონეს ქირქილი გამოდიოდა მეზობელი ოთახიდან.

— უნდა შევამოწმოთ, — როგორც იქნა, გონს მოვეო პროკურორი, — რაც არ არის, ვერც ვიპოვით.

— დეიწყოთ, — გაიცინა ტრაპსმა. — თქვენს განკარგულებაში ვარ!

თეზზე ღვინო შემოიტანეს, მსუბუქი, შუშხუნა ღვინო.

— მაშ დეიწყოთ, — თქვა პროკურორმა, თან კალმასს მიირთმევდა, — ენახოთ ცოლიანი ხართ?

— უკვე თურთმეტი წელიწადია.

— ბუშეები გყავთ?

— ოთხი.

— პროფესია?

— საფეიქრო დარგის სპეციალისტი.

- უფრო სწორად, კომიუნიაჟერი, არა, ბატონო ტრაპს?
- მთავარი წარმომადგენელი ვარ.
- კეთილი. ჯერია ხომ არ შეგმთხვევიათ?
- სრულიად შემთხვევით. წელს პირველად.
- პო? და წინა წლებში?

— მაშინ ჯერ ისევ ძველი მანქანით დაუდიოდი, — განმარტა ტრაპსმა. — 1939 წელს გამოშვებული „სიტროენი“ მყავდა, ახლა კი წითლად შეღებილი, ექსტრამოდელის „სტუდაბეკერი“ მყავს.

— „სტუდაბეკერი“? საინტერესოა! და ისიც ასე მოკლე დროში შეიძინეთ? ალრე არ იყავით მთავარი წარმომადგენელი?

— უბრალო, ჩვეულებრივი კომიუნიაჟერი ვიყავი საფეიქროში.

ტრაპსის გვერდით ვეკილი იჯდა.

— ფრთხილად იყავით, — წასწურწულა მან.

კომიუნიაჟერი, ანუ მთავარი წარმომადგენელი, როგორც ახლა შევიძლიათ ვუწოდოთ მას, უდარდელად შეექცეოდა ბიფშტექსს, ზედ ლიმონი დააწურა (ეს საკუთარი რეცეპტი იყო). ცოტა ღონიაკი, პილპილი და მარილი დაუმატა. ასეთი სასიამოვნო საჭმელი არასოდეს მიჭამიაო, ამბობდა სიხარულისგან საზგაბრწინებელი ტრაპსი. დღემდე მეგონა ვველაზე საუკეთესო საღამოებს „შლარაფიაში“ ვატარებდი, მაგრამ თქვენთან დროსტარებამ უდიდესი სიამოვნება მომგვარაო.

— ააა, — ჩაურთო პროკურორმა, — თქვენ „შლარაფიაში“ დაბრძანდებით? რა არის იქაური თქვენი მეტსახელი?

— მარკიზი დე კაზანოვა.

— კეთილი, — წამოიჩხუტა გამხიარულებულმა პროკურორმა, თითქოს ეს ცნობა ძალიან მნიშვნელოვანი იყო. მონოკლი ისევ გაიკეთა. — სასიამოვნოა ამის გაგონება. შეიძლება ეს მეტსახელი თქვენს საკუთარ ცხოვრებასთან დაუკავშიროთ, ჩემი ძვირფასო?

— ფრთხილად იყავით, — უწურწულა ვეკილმა.

— მხოლოდ პირობითად, ბატონო პროკურორო, — უკასუხა ტრაპსმა. — სხვა ქალებთან ჩემი ურთიერთობა მხოლოდ და მხოლოდ შემთხვევითია და ამას პატრემოკუარუობის გამო არ ჩავდივარ.

— ხომ არ ისურუებდით, ბატონო ტრაპს, ქნათ სიკეთე და შეკრებილთ მოკლედ მოუთხროთ თქვენი ცხოვრების ამბები, — იკითხა მოსამართლემ, თან ჭიქას აუსებდა შუშუნა ლენით, — რადგან გადაწყვეტილია, ძვირფას სტუმარსა და ცოდვილ ადამიანს მოუწყონ სასამართლო და იქნებ რამდენიმე წლით ციხეშიც კი უკრან თაგი, ეს იმ შემთხვევაში, თუკი დაწერილებით შევიტყობთ მის პირად, ინტიმურ, ქალებთან ურთიერთობის ამბებს; გთხოვთ მარილიანად, მაგარ-მაგარი სიტყვებით მოგიყვეით.

— გვიამბეთ, გვიამბეთ! — ხითხითით სთხოვეს მოხუცმა ბატონებმა. ერთხელ სუფრასთან ერთი სუტენერი მოხვედრილა, რომელსაც თავისი პიკანტური თაგადასუალი ისე უამბია, რომ მხოლოდ ოთხი წლით ციხე მიუსჯიათ, მეტი არა.

— კი, მაგრამ, — გაეცინა ტრაპს, — რა უნდა გვიამბოთ ბატონებო: ვწვევი ჩვეულებრივ ცხოვრებას, ისეთ ცხოვრებას, როგორსაც ვველა. ახლავე ვველაფერს მოგიყვებით მაშ, დაულოთ!

— დაულოთ!

ტრაპსმა ჭიქა ასწია, თვალი გაუსწორა ოთხი მოხუცის ფრინველისმაგვარი თვალების ჩაცეხულ შხერას. ისინი ისე მიმტერებოდნენ ტრაპსს, თითქოს უგემრიელესი ლუკმა ვოფილიფოს, შემდეგ ერთმანეთს ჭიქები მიუჭახუნეს.

შეე უკვე ჩასულიყო, აღარ ისმოდა ჩიტების ჯოჯოხეთური გნიასი, მაგრამ ირგვლივ მაინც ნათელი ადგა იქაურობას, მონანდა ბალები და ხუბს შორის გამოძხირალი წითელი საბურავები, ტყვით დაფარული ბორცვები, შორს კი — მთის კალთები და მყინვარები; სოფლური სიჩუმე ჩამოწოლილიყო გარშემო. ბედ-

ნიურების სახეობო წინათგრძნობა, ღვთის ლოცვა-კურთხევა და სამყაროს კარმონია.

— ახალგაზრდობა გაჭირვებაში გაუტარე. — დაიწყო ტრაპსმა, ვიდრე სიმონე თუფშებს ცვლიდა და მაგიდაზე ლანგრით ოხშიარმოღებულ კერძს ღვამდა, ეს იყო არაუანმოსხმული ქაძა სოკო. — ძამაჩემი ფაბრიკაში მუშაობდა მუშად, პროლეტარი იყო, მარქსისა და ენგელსის მოძღვრებით გატაცებული გამწარებული, გაუხარული კაცი თუის ერთადერთ ბეშეზე ზრუნვით თუ არ იწუხებდა. დედა სარეცხის რეცხვამ გატეხა ნაადრევად... მხოლოდ დაწყებით სკოლაში დაუდიოდი, მხოლოდ და მხოლოდ დაწყებითში, — დაუმატა ტრაპსმა და თვალეებზე ცრემლი მოადგა. ტრაპსი თუის გაჭირვებულ წარსულს იგონებდა და აღუღებული „რეზერვ დე მორეშოს“ წრუკავდა.

— საგულისხმოა, — წარმოთქვა პროკურორმა, — მაშ, მხოლოდ დაწყებითი სკოლა, არა? ყოველივე დანარჩენს თვითონ მიაღწიეთ პატოცემული?

— ვფიქრობ, ასეა, — დაიტრაბახა „რეზერვ დე მორეშოთი“ შტურებულმა, თანამეინახებთან ყოფნით, ღვთის მიერ შექმნილი ქვეყნის დიდებულებით ფრთაშესხმულმა ტრაპსმა. — ვფიქრობ, ასეა. ჯერ კიდევ ათი წლის წინ მე მხოლოდ რიგითი მოვაჭრე ვიყავი, ჩემოდნით ხელში კარდაკარ დაუდიოდი. ძნელი სამუშაო კია: მოგზაურობა, თუის ზეინში, ანდა საეჭვო სადგომებში ღამის თევა. სულ ქვემოდან დაეიწყე ჩემი ხელობა, სულ ქვემოდან. ახლა კი, ბატონებო, ნეტაუი ჩემი პირადი ანგარიშის წიგნაკი განახათ! სულაც არ მინდა ვიტრაბახო, მაგრამ რომელიმე თქვენგანს ჰყავს „სტუდაბეკერი“?

— ფრთხილად, — წასწურჩულა შემფოთებულმა ვექილმა.

— მაინც როგორ მიაღწიეთ ამას? — ცნობისმოყვარეობით კითხა პროკურორმა.

— ყურადღებით უნდა იყოთ და ბევრი არ ილაპარაკოთ, — გააფრთხილა ტრაპსი ვექილმა.

— მე მარტოდმარტომ ვითავე მთელ კონტინენტზე ფირმა „ჰეფესტონის“ წარმომადგენლობა, — მოახსენა ტრაპსმა და აღფრთოვანებულმა მიიხედ-მოიხედა. მხოლოდ ესპანეთი და ბალკანეთია სხვის ხელში.

— ჰეფესტონის ბერძენთა ღმერთია, — ჩაიხითხითა მოსამართლემ, თან თუფშე ქაძა სოკო გადაიღო. — ძალიან დიდი ოსტატი-მჭედელი იყო ჰეფესტონი, ვინც სიყვარულის ქალღმერთი და მისი სატრფო ომის ღმერთი არესი ისეთ გამჭვირვალე და თხელ ბადეში გაახვია, რომ დანარჩენი ღმერთები ამ ნადეულით კმაყოფილნი არ დარჩენილან, მაგრამ რას ნიშნავს „ჰეფესტონი“, რომლის ერთადერთი წარმომადგენლობა ჩვენს პატოცემულ ბატონ ტრაპსს უკისრია, ჩემთვის იდუმალებითაა მოცული.

— დიახ, თქვენ მაინც ახლოს ხართ ჭეშმარიტებასთან, პატოცემული მასპინძელი და მოსამართლე, — გაიცინა ტრაპსმა. — თქვენ თვითონ თქვით: იდუმალებით მოცულიაო, და ჩემთვის უცნობმა ღმერთმა, რომლის სახელი ზუსტად ჩემი საქონლის სახელის მსგავსად ეღერს, მოქსოვა თხელი და გამჭვირვალე ბადე. თუკი დღეს არსებობს ნეილონი, პერლონი, მარლონი, ხელოვნური ქსოვილები, რომელთა თაობაზე უზენაეს სასამართლოს, იმედია, სმენია, არსებობს აგრეთვე ჰეფესტონი, ხელოვნური ქსოვილების მეფე, გამძლე, გამჭვირვალე, იგი მისწრებაა ნეკრესის ქარებით დაავადებულთათვის, შეუცვლელია ინდუსტრიაში, გამოდგება როგორც ომისთვის, ისევე შშილობისთვის, საუკეთესო მასალაა პარამუტებისთვის, ამასთანავე, რამდენადაც საკუთარი გამოცდილებით ვიცი, პიკანტური ქსოვილია ულამაზესი ქალების ღამის სამოსისთვის.

— დაუგდეთ ყური, — აყაყანდნენ მოხუცები. — საკუთარი გამოცდილება კარგია, — და სიმონემ კვლავ გამოცვალა თუფშები, შემოიტანა ხბოს თირკმლები.

— ნამდვილი ღზინია, — გაიბადრა ტრაპსი.

— მიხარია, — წარმოთქვა პროკურორმა, — რომ იცით ამის ფასი! საუკეთესო კერძებს გულუხვად მოგვართმევენ. მენიუ ისეთი გვაქვს, როგორც გასულ საუკუნეში ჰქონდათ, მაშინ, როდესაც ადამიანები ჯერ კიდევ ბელადუნენ ამგვარი ქეიფების მოწივობას. ბარაქალა სიმონეს! ბარაქალა ჩვენს მასპინძელს! იგი ხომ თვითონ ვიდულობს ყველაფერს, ჩვენი ბებერი ქონდრისკაცი და გურმანი, ხოლო რაც შეეხება ლეინოს, მასზე პილე ზრუნავს. პილე მეზობელი სოფლიდანაა და შესაქონლეობას ეწვეა. ბარაქალა მასაც, თუმცა გვეყოფა, ისევ თქვენთან დავბრუნდეთ, ჩემო საქმიანო კაცო! გამოვიძიოთ თქვენი ამბები, — რა მოხდა შემდეგ. თქვენი ცხოვრება ჩვენ უკვე ვიცით თვალის ერთი გადავლებით ნათელი მოუფინა თქვენს საქმიანობასაც. მხოლოდ ერთი უმნიშვნელო პუნქტია გაურკვეველი: როგორ მიაღწიეთ პროფესიულად ამგვარ შემოსაუღიან ადგილს? მხოლოდ და მხოლოდ სიბეჯითითა და რკინისებური ენერჯით?

— ფრთხილად იყავით, — წასწურჩულა ვეჟილმა, — ახლა საშიში ამბები იწყება.

— ეს არც ისე ადვილი იყო, — უპასუხა ტრაპსმა და ხარბად შეხედა, როგორ შეუდგა მოსამართლე შემწვარი ხორცის დაჭრას, — ჯერ გიგაქსი უნდა მომეცილებინა თავიდან და სწორედ ეს იყო ძალიან ძნელი.

— ოჰო, ეს გიგაქსი ვინლა?

— ჩემი ყოფილი შუფი.

— საჭირო იყო მისი თავიდან მოცილება?

— საჭირო იყო მისი გზიდან ჩამოცილება, ჩემი პროფესიის ტლანქი ენით რომ ვთქვათ, — უპასუხა ტრაპსმა და საწებელი დაისხა. — ბატონებო, გულახდილად გეტყვით, მძიმეა საქმოსანთა ცხოვრება, ხომ გაგიგონიათ, ხელი ხელს ბანსო; ვისაც უნდა ჯენტლმენი იყოს, ძალიან კარგი, მაგრამ იგი უსათუოდ დაიღუპება. ფულს ჩქარვით ვშოულობ, მაგრამ სამაგიეროდ წლებზე ფეხს ვიდვამ და სულ ვმროძობ, ყოველდღე ჩემი „სტუდ-

აბეკერი“ ექვსას კილომეტრს გაუდღეარ აქეთ-იქით არცთუ მთლად პატიოსნად მოვიქეცი, როცა მოხუც გიგაქსს დანა ყელთან მოუტანე და ვატაკე, მაგრამ ხომ საჭირო იყო დუნინ-აურებულიყოფი, რას იზამდა სხვა ჩემს ადგილას, ბოლოს და ბოლოს, საქმე საქმეა.

პროკურორმა ცნობისმოყვარეობით დახედა ხბოს შემწვარ თირკმლებს.

— გზიდან ჩამოცილება, ყელთან დანის მიტანა, ტაკება ხომ საკმაოდ ღვარძლიანი გამოთქმებია, ძვირფასო ტრაპს.

ბრალდებულმა გაიცინა:

— ეს გამოთქმები, ცხადია, გადატანითი მნიშვნელობით უნდა გაიგოთ.

— ბატონი გიგაქსი კარგად გრძნობს თავს, პატყეცემულო?

— შარშან გარდაიცვალა.

— სულელი ხართ, — ჩაუსისინა გაბრაზებულმა ვეჟილმა, — სულ მთლად გასულელდით!

— შარშან გარდაცვლილა, — სიბრალულით თქვა პროკურორმა, — ძალიან საწყენია, რამდენი წლის იყო?

— ორმოცდათორშეტის.

— გაფურჩქენის ხანაა. რით გარდაიცვალა?

— რაღაც ავადმყოფობით.

— მას შემდეგ, რაც თქვენ მისი ადგილი დაიკავეთ?

— ცოტათი ადრე.

— კუთილი. ჯერჯერობით მეტი შეკითხვა აღარ მაქვს, — უთხრა პროკურორმა. — ბელნიერებაა, ჩვენ ბელნიერები ვართ მკედარი ამოტყვტივდა და, ბოლოს და ბოლოს, ეს არის მთავარი.

ყველას გაეცინა. მულოტმა პილემაც კი, ვინც მოწინებით თუდახრილი ჭამდა, პედანტურად, გაუჩერებლად ასწია თავი.

— ჩინებულია, — თქვა მან და შეუღლეაშუ გადაისხა ხელი. შემდეგ კი გაჩუმდა და ჭამა განაგრძო.

პროკურორმა მხიარულად ასწია ჭიქა.

— ბატონებო, — განაცხადა მან, — ამ აღმოჩენის აღსანიშნავად ჩვენ უნდა გავსინჯოთ 1933 წლის „პიშონ-ლონგვილი“ საუკუნო ბორჯოს ლეინო, ძალიან მოუხდება ამ შესანიშნავ თამაშს კვლავ ჭიქები მიუჭახუნეს ერთმანეთს და სადღეგრძელო დალიეს.

— ეშმაკმა დალახვროს, ბატონებო, — გოცდა ტრაპსი ერთი გადაკრით გამოცალა ჭიქა და მოსამართლეს გაუწოდა — საოცრად გეპრიელა.

სიბნელე ჩამოწვა და შეკრებილთა სახეები უკვე ძნელ გასარჩევი იყო. ცაზე აკიაფდა პირველი ვარსკვლავები და სახლის ეკონომმა ქალმა სამი დიდი, მძიმე კანდელი აანთო. სინათლემ მრგვალ მაგიდასთან მჯდომთა ჩრდილები კედლებზე ფანტასტიკური ყვავილის გასაოცარი ფურცლებით მიახატა. სუფრასთან გულითადი, გულღია, მამაკაპური, სათუთი დამოკიდებულება იგრძნობოდა.

— თუი ზღაპარში მგონია, — უკვირდა ტრაპსს.

ვექილმა ხელსახოცით მოიწმინდა შუბლზე ოფლი.

— ზღაპარი, ძვირფასო ტრაპს, — უთხრა მან, — თქვენ ხართ ჯერ არასოდეს შემხედრია ბრალდებული, ვისაც ასეთ უდიდესი სულიერი სიმშვიდითა და გაუფრთხილებლად ელაპარაკოს.

ტრაპსმა გაიცინა.

— არაუითარი შიში, ძვირფასო მეზობელო! როცა დაკითხვა დაიწყება, მაშინ არ დავიბნევი.

წყლანდელის არ იყოს, ოთახში სამარისებური სიჩუმე ჩამოვარდა; არც წელაპუნი ისმოდა, არც სუფის ხერეპა.

— თქვენ უბედური ადამიანი ხართ! — ამოიხენემა ვექილმა, — რა გინდათ ამით თქვათ, როცა დაკითხვა დაიწყება?

— რა, — უთხრა მთავარმა წარმომადგენელმა და თუფშა საღათა გადმოიღო, — უკვე დაიწყო თუ?

მოხუცებმა ჩაიცინეს, ერთმანეთს ეშმაკურად გადახედეს. წყნარმა, სიტყვატუნწმა მელოტმა ჩაიჭირქილა:

— ვერ შენიშნა, ვერა!

ტრაპსი შეცბა, გაშტერდა, ხუმრობით დაწყებული მხიარულება ავისმომასწავებლად მოეჩვენა, თუმცა ამ შთაბეჭდილებამ მალე გაუარა და ისიც აპყვა სიცილს: „ბატონებო, მაპატიეთ“, თქვა მან, მე თამაში უფრო მხიარული, უფრო ღირსეული, უფრო ოფიციალურად წარმომიდგება, უფრო სასამართლოს მსგავს დარბაზად“.

— ძვირფასო ბატონო ტრაპს, — მიმართა მოსამართლემ.

— თქვენი შემფოთებული სახე ფასდაუდებელია ჩვენთვის. მე ვამჩნევ, რომ ჩვეულებრივი სასამართლოს სხდომა თქვენ უჩვეულოდ და მეტიმეტად ქარაფშუტულად გეჩვენებათ მაგრამ, ღრმად პატრეცემულო ტრაპს, ჩვენ ოთხივე ამ მაგიდასთან მსხდომნი პენსიონერები ვართ და გავთავისუფლდით ზედმეტი ფორმულებიდან, ოქმებისგან, ჩხაპნისგან, კანონების და მთელი იმ ნაგვისაგან, რითაც ამოვსებულა ჩვენი სასამართლოს დარბაზები. ჩვენ ისე ვასამართლებთ, რომ არც კი ვიხედებით უბადრუკ კოდექსებსა და პარაგრაფებში.

— დიდი გამბედაობაა, — შეაგება უკვე ენადამძიმებულმა ტრაპსმა, — ბატონებო, ამან ჩემზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა: უპარაგრაფებოდ, ეს ხომ თამაში იდეაა.

ვექილი მძიმედ წამოღვა. პაერის ჩასაყლაპად მიედიფარო, აუწყა შვეროვილთ, ვიდრე სხვა საჭმელებს შემოიტანდნენ, პატარა გასეირნება ჯანმრთელობისთვის კარგია და ერთი სიგარეტიც სწორედ რომ დროული იქნებაო. კარგი იქნება, თუ ბატონი ტრაპსიც გამოძევაბო.

ჯვრანდიდან ისინი ძირს ჩაეიდნენ სიბნელეში. თბილ და დიდებულ სიბნელეს მოეცვა იქაურობა. სასადილო ოთახის ფანჯრიდან გაზონებს ოქროსფერი სინათლის ჩქერალები ეცემოდა და კვალში ჩამწკრივებული ვარდების ბუჩქებამდე აღწევდა. უმთუ-

როცა ვარსკვლავებით მოჭედულიყო, ჩამუქებული იდგა ხეები და მათ შორის მოხრეშილი გზა, რომელზედაც ახლა ისინი მიამიდიოდნენ; ძნელად შესამჩნევი იყო. ერთმანეთის მხარდამხარლოდნენ ფეხი არ არუოდათ და სიგარეტს ეწეოდნენ, პარიზულ სიგარეტს, სიბნელეში წითული წერტილებით რომ კრთოდა.

— ღმერთო ჩემო, — სული მოითქვა ტრაპსმა, — რა კარგი ხუმრობა იყო, — და განათებულ ფანჯრებზე მიუთითა, სადაც სწორედ ამ დროს სახლის ეკონომი ქალის ვეებერთელა სილუეტი გამოჩნდა. — სასიამოვნოა ყოველივე ეს, სასიამოვნო.

— ძვირფასო შგობარო, — უთხრა ვეკილმა, თან ბარბაცებდა და ტრაპსს უყრდნობოდა, — ვიდრე უკან დაებრუნდებით, ნება მომეცით, რამდენიმე სიტყვა გითხრათ, რომლებიც გულთან ახლოს უნდა მიიტანოთ მე თქვენ მომწონხართ, ახალგაზრდავ, მე თქვენ მიმართ სათუთი გრძობებითა ვარ გამსჭვალული, მინდა მამასავით გულაპარაკოთ ჩვენ უკანმოუხედავად მოვაბიჯებთ იქითკენ, რომ პროცესი წაუგოთ!

— სისულულეა, — უპასუხა მთავარმა წარმომადგენელმა და ვეკილი ფრთხილად დააყენა მოხრეშილ გზაზე, შავი, ბურთოვით მრგვალი ბუნჩების გასწვრივ. შემდეგ გამოჩნდა გუბურა, იქვე ქვის სკამი შენიშნეს და ჩამოსხდნენ. წყალში ვარსკვლავები ისარკებოდა, აგრილდა. სოფლიდან ისმოდა გარმონისა და სიმღერების ხმა. ფამიფამ ალპური საყვირის ხმაც გაისმოდა, შესაქონლეთა ამხანაგობა ერთობოდა.

— საჭიროა ძალა მოვიკრიბოთ, — შეახსენა ვეკილმა. — მკვდარი გიგანსი, რომელიც თქვენი თავშეუკავებელი ლაყბობის შედეგად სრულიად ზედმეტად ამოტოვტოვდა, ძლიერ გვემუქრება; ვველაფერი ეს ცუდია, გამოუცდელი ვეკილი იძულებული იქნებოდა იარაღი დაეყარა; მაგრამ, რასაკვირველია, თუკი წინააღმდეგობას გავუწევთ, ყოველგვარ შესაძლებლობას გამოვიყენებთ და, უპირველეს ყოვლისა, თქვენც უდიდეს სიფრთხ-

ილეს გამოიჩენთ, ჯერ კიდევ შემოდისა საქმის ასე თუ ისე გამოსწორება.

ტრაპსმა გაიცინა. ძალიან თავშესაქცევი თამაშია, აღნიშნა მან.

— მოგწონთ ხომ? — გაუხარდა ვეკილს, — ასეთ დროს გამოცოცხლები კაცი. ძვირფასო მეგობარო, მას შემდეგ, რაც სამსახურს თავი დავანებე და უსაქმოდ, ძველ პროფესიაზე ხელაღებულს ამ პატარა სოფელში სიბერე უნდა გამეღია, კინაღამ დარდისაგან გავთავდი. რა შეიძლება აქ მოხდეს? არაფერი, მხოლოდ თბილი, მშრალი ქარი უბერავს, ეს არის და ეს. ჯანმრთელი ჰაერა? სასაცილოა სულიერი წვის გარეშე ცხოვრება. პროკურორი სიკვდილის პირზე იყო მისული. ჩვენს მასპინძელზე ეჭვი ჰქონდათ, კუჭის კიბო აქვსო, პილე დიაბეტიითა დააუადებული, მე კი სისხლის წნევა მტანჯავს. ასეთი ამბავი გვეჭირდა ყველას. ძაღლური ცხოვრებაა, ხომ? ხანდახან მოწყენილი ვისხედით ერთად, დადარდიანებული მოუუთხრობდით ერთმანეთს ჩვენს ძველ პროფესიასა და წარმატებებზე. ეს იყო ჩვენი ერთადერთი მცირეოდენი სიხარული. ამ თამაშის შემოღება პროკურორს მოუვიდა აზრად, მოსამართლემ სახლი დაგვიტომო, ხოლო მე ჩემი ქონება შევაწიე ამხანაგობას — პო, მართლა, მე უცოლო ვარ, მრავალი წლის განმავლობაში მაღალი წრის საზოგადოების ვეკილი ვიყავი, სოლიდური თანხა დაეგროვე ჩემო ძვირფასო, ხომ მოგეხსენებათ, როცა მაღალ ფინანსისტთა წრეების რაინდ-ყაჩაღს გასაჭირიდან იხსნი, თავის მხსნელ ვეკილს რა საზღაურს შესწირავს, — პოდა, იმას გუუბნებოდი, ეს თამაში გახდა ჩვენი ჯანმრთელობის წყარო; პორმონები, კუჭი, კუჭქვეშა ჯირკვლები ისევ მწყობრში ჩადგნენ, მოწყენილობა გაქრა, ენერგია, ახალგაზრდობა, მოქნილობა, მაღა კვლავ დაგვიბრუნდა; აბა, ერთი შეხედეთ, — და თუმცა ღიპი აჯდა, მაინც რამდენიმე ვარჯიში გააკეთა, რასაც ტრაპსმა ბნელში თვალი ვერც კი მიაღწენა. — ჩვენ ვთამაშობთ მოსამართლის

სტუმრებთან, მოსამართლე კი ბრალდებულებით გვაპარაგებს, ხან ადგილობრივ მკვიდრებს ეასამართლებთ, ხან კიდევ ტურისტებს, ხოლო ორი თვის წინათ საშუალება მოგვეცა ერთი გერმანელი გენერლისთვის ოცი წლის ციხე მიგვესაჯა. იგი აქ გულისთ იყო თავის მეუღლითურთ, მხოლოდ ჩემმა ხელოვნებამ იხსნა სახრჩობელასგან.

— დიდებულია ეს ყველაფერი, — უკვირდა ტრაპსს, — მაგრამ სახრჩობელა მეტისმეტია, მთლად ასე არ უნდა იყოს, თქვენ, ალბათ, ცოტას აჭარბებთ, პატოცემულო ბატონო ვექილო, სიკვდილით დასჯა ხომ გაუქმებულია.

— ეს სახელმწიფო სასამართლოში, — დააზუსტა ვექილმა, — მაგრამ ჩვენ აქ საქმე გვაქვს კერძო სასამართლოსთან და კვლავ შემოვიღეთ სიკვდილით დასჯა. სწორედ სიკვდილით დასჯის შესაძლებლობა ხდის ჩვენს თამაშს დაძაბულსა და თავისებურს.

— და თქვენ, იმედია, ჯალათიც გეყოლებათ? — გაიცინა ტრაპსმა.

— რასაკვირველია, — დაუმოწმა ვექილმა ამაყად, — გვეყავს პილე.

— პილე?..

— გაგიკვირდათ, არა?

ტრაპსმა რამდენჯერმე გადაყლაპა ნერწყვი: — იგი ხომ მეჯოგეა და იმ ღვინოს შოულობს, რომელსაც ჩვენ ვსვამთ.

— იგი ყოველთვის მიკითხავი იყო, — ჩაიციინა ვექილმა გულკეთილად, — სახელმწიფო საქმიანობას მხოლოდ შეთავსებით ქნოდა. იგი თავისი საქმის კარგი მცოდნე იყო მეზობელ სოფელში, უკვე ოცი წელია, რაც პენსიაზეა, მაგრამ თავის საქმეში ჯერ კიდევ არაუის ჩამოუვარდება.

ქუჩაზე მანქანამ გაიარა და ფარების შუქი სიგარეტის კამლს დაეცა. ტრაპსმა წამით თვალი შეუღლო ვექილის გაზინხლულ სერთუკში გამოკრულ უზარმაზარ სხეულს, ქონიან, კმაყოფილ,

უწყინარ სახეს. ტრაპსი კანკალებდა. შუბლზე ციმა ოფლმა დაასხა.

— პილე...

ვექილი გაოცდა.

— რა მოგივიდათ, ჩემო კარგო ტრაპს? ცახცახებთ კიდევ, ცუდად ხომ არ ხართ?

— არ ვიცი, — წაიჩურჩულა მთაუარმა წარმომადგენელმა და მძიმედ ამოისუნთქა, — არ ვიცი.

ტრაპსს თვალწინ წარმოუდგა მელიოტი პილე, რომელიც ჭკუაბრკვილივით იჯდა და მათთან ერთად სადილობდა. უამური იყო ასეთ კაცთან საჭმლის ჭამა; მაგრამ რა უნდა ექნა საწყალებმა. როცა სხვა გზა არ ჰქონდა. საუცხოო ზაფხულის დამებ, კიდევ უფრო საუცხოო ღვინომ ტრაპსი ყველასადმი სიყვარულით განაწყობა, მომთმენი, ცრურწმენებისგან თავისუფალი გაზადა; დაბოლოს, იგი იყო კაცი, რომელსაც ბფერი ენახა და ცხოვრებასაც იცნობდა; ფარისეველი და მდაბიო კი არა, საფეიქრო დარგის დიდი სპეციალისტი იყო. დიახ, ახლა ტრაპსს ეჩვენებოდა, რომ ეს საღამო ჯალათის გარეშე ნაკლებ მზიარული და სასიამოვნო იქნებოდა. მას უკვე სიხარულს ჰგვრიდა იმის განსვენება, თუ ამ თავგადასავალს უფრო უკეთესად როგორ წარმოადგენდა „შლარაფთაში“, სადაც ერთხელ ჯალათსაც მიიყვანდნენ, მცირე ჰონორარისა და სხვა ხარჯების ფასად. და მან ბოლოს შუბლით გაიცინა: — გყვები! შექმენდა! თამაში უფრო მზიარული ხდება!

— ნლობა ნლობის წილ, — უთხრა ვექილმა, როდესაც ფეხზე წამოდგნენ და ფანჯრიდან გამომავალ თვალისმომჭრულ სინათლეზე ნელ-ნელა გასწიეს სახლისაკენ.

— როგორ მოკალით გიგაქსი?

— მე მოკალი?

— ჰო, თუკი მოკვდა.

— კი, მაგრამ, მე რომ არ მომიკლავს?

ვექილი შეჩერდა.

— ჩემო ძვირფასო ახალგაზრდა მეგობარო, — შეაგება მან თანაგრძობით, — ჩემთვის გასაგებია თქვენი ყოფიანი. დანაშაულთაგან ყველაზე არასასიამოვნო მკვლელობის აღიარებაა. ბრალდებულს რცხენია, არ სურს თავისი საქმე გამოაშხეუროს, იფიწყებს, გონებიდან დუნის ყველაფერს; საერთოდ, წარსული-სადმი სრული უკუითაა შეპყრობილი, ამძიმებს ჩადენილ ცოდვებს და არაუის ენდობა, თვით მისდამი მამობრივად განწყობილ მეგობარ ვეჭილსაც კი, რაც ყველაზე დიდი უაზრობაა, რადგან ნამდვილ ვეჭილს მკვლელობა უყვარს, აღფრთოვანებულია, როცა კი მასთან შეხვედრის შესაძლებლობა ეძლევა. მაშ, თქვი ყველაფერი, რაც იცი, ძვირფასო ტრაპს! მაშინ ვგრძნობ თავს კარგად, როცა ნამდვილი გამოცანის წინაშე ვდგავარ, როგორც ალპინისტი ოთხიათასმეტრიან მწვერვალის წინაშე, — მე, როგორც ძველ მთამსვლელს, შემძლია ასე ვთქვა. მაშინ ტვინი იწყებს ფიქრსა და თხზვას, ზუზუნსა და ბზუილს, ესაა ნამდვილი სიზარული. ამიტომაცაა თქვენი უნდობლობა დიდი შეცდომა, დიახ, მე ვიტყვოდი, გადამწყვეტი შეცდომა, რასაც თქვენ სწადიხართ ამიტომ აღიარეთ ყველაფერი, ბებერო ბავშვო!

— კი მაგრამ, საღიარებელი რომ არაფერი მაქვს, — დაბეჯითებით იმეორებდა მთავარი წარმომადგენელი. ვეჭილი გაოცდა, ფანჯრიდან გამოსული სინათლის სხივზე ტრაპსს მიაშტერდა; სახლიდან ისევ მოისმა ჭიქების წკრიალი და სიცილი.

— ყმაწვილო, ყმაწვილო! — უკმაყოფილოდ ჩაიბუზღუნა ვეჭილმა, — ეს რაღას ნიშნავს? არა გსურთ თქვენს მცდარ ტაქტიკაზე უარი თქვით? იქნებ გსურთ, სულ უცოდველის როლი ითამაშოთ? კიდევ არ დაგიყრიათ იარაღი? უნდა აღიაროთ, იმისდა მიუხედავად, გსურთ თუ არა გსურთ, ხოლო ასაღიარებელი ყოველთვის მოინახება. თქვენ საოცრად ნელა გინათლებათ გონება. კუთილო, ძვირფასო მეგობარო, რა საჭიროა პრანჭიაობა, აბა, მოკვებით თავიდან ბოლომდე ყველაფერს; როგორ მოკალით გიგაქსი? აფექტის დროს, ხომ ასეა? მაშინ ჩვენ მზად უნდა ვიყ-

ოთ რომ ბრალს დაგვდებენ მკვლელობაში. ნაძღვეს დაუდებ, რომ პროკურორი სწორედ აქეთაქნ უქცვს. გუშინთ ვხედები; ვიცნობ იმ ვაჭბატონს.

ტრაპსმა თავი გააქნია. — ჩემო ძვირფასო ბატონო ვეჭილო, — უთხრა მან, — ჩვენი თამაშის მომხიბლაობა ის არის, რომ მე, როგორც ახალბედას, შემძლია სრულიად მოკრძალებულად გამოუთქვა ჩემი აზრი, — რომ მოთამაშისთვის უჩვეულო და შემზარავი ხდება. იგი ლამის სინამდვილედ იქცევა. საკუთარ თავს ვეკითხები, მართლა ხომ არა ხარ დამნაშავე, მართლა ხომ არ მოგიკლავს მოხუცი გიგაქსი? თქვენი ლაპარაკის დროს კინაღამ თავბრუ დამესხა და ამიტომაც, ნდობა ნდობის წილ: მე ნამდვილად არ მიმიძღვის დანაშაული მოხუცი განგსტერის სიკვდილში.

ამ ლაპარაკით ისინი სასადილო ოთახში შევიდნენ, სადაც უკვე ახალი კერძები შემოუტანათ და ჭიქებში 1921 წლის „მატოპაი“ მუშხუნებდა.

მშვენიერ გუნებაზე მყოფი ტრაპსი ჩაფიქრებულ, მღუმარე მულოტთან მივიდა და ხელი ჩამოართვა; ვეჭილისგან გავიგე თქვენი ძველი პროფესიაო, უთხრა. მინდა ხაზი გაუუსვა იმ გარემოებას, რომ არაფერი არ შეიძლება იყოს უფრო სასიამოვნო, ვიდრე მაგიდასთან ასეთ გულად კაცთან ერთად ჯდომარ; ტრაპსს თავისი სიტყვების გულწრფელობაში ეჭვიც არ უპარებოდა. პილემ ხელი გადაისვა შეღებულ ულვაშზე, სახეზე წამოჭარბლდა და შეცბუნებულმა ჩაიბუზღუნა: — მოხარული ვარ, მოხარული, მზად ვარ გემსახუროთ!“

ასეთი გულისამაჩუყებელი დამშობილების შემდეგ საჭმელს შესანიშნავი გემო ჰქონდა. როგორც მათ მოსამართლემ აუწყა, ეს სიმონეს ფრიად საიდუმლო რეცეპტით დამზადებული ვრძი ყოფილა. შეინახენი პირს აწკლაკუნებდნენ, ხელით ჭამდნენ, აქებდნენ მზარეულის დიდოსტატობას, სუამდნენ, ჭიქას ჭიქაზე უჭახუნებდნენ და ერთმანეთის სადღეგრძელოს ცლიდნენ. თით-

მზე საწებელს ილოკედნენ, თავს შესანიშნავად გრძნობდნენ და პროცესი გრძელდებოდა. პროკურორი, ხელსახოცი გულზე რომ აუყარებინა, ნისკარტისებურ პირს აჩქლაპუნებდა, იმედს გამოთქვამდა, კიდრე შინაური ფრინველის კერძს შემოიტანდნენ, დამნაშაუის აღიარებას მოისმენდა.

— რასაკვირველია, უძვირფასესო და უპატოვცემულესო ბრალდებულო, — პროკურორი ტრაპსის გამოტყუებას ცდილობდა. — გიგაქსი მოწამლეთ.

— არა, — გაიცინა ტრაპსმა, — არაუითარი მაგდაგვარი.

— მაშინ, ესროლეთ?

— არც ასე იყო.

— ავტომობილის კატასტროფა მოაწყვეთ საიდუმლოდ?

ვეელას გაეცინა, ხოლო ვეკილმა კიდევ ერთხელ წასწურჩულა:

— ფრთხილად, მახეს გიგებენ.

— სისულელეა, ბატონო პროკურორო, აშკარა სისულელე.

— წამოიყვირა აგზნებულმა ტრაპსმა: გიგაქსი გარდაიცვალა გულის ინფარქტით; პირველი შეტევა რამდენიმე წლით ადრე მოუვიდა, ყურადღება უნდა მიექცია; მიუხედავად იმისა, რომ ჯანმრთელ კაცად მოქონდა თავი, ყოველი აღელვებისა უნდა შინებოდა, რომ შეტევა არ განმეორებულიყო; მე ეს კარგად ვიცოდი.

— ოჰო, ვისგან?

— მისი ცოლისგან, ბატონო პროკურორო.

— მისი ცოლისგან?

— გაფრთხილდით, ღეთის მადლმა, — წასწურჩულა ვეკილმა.

1921 წლის „მატო ჰაიმ“ მოლოდინს გადააჭარბა. ტრაპსი უკვე მეოთხე ჭიქას ცლიდა, სიმონემ კიდევ ერთი ბოთლი დაუღვა. იქნებ პროკურორს გაუკვირდეს, — მთავარმა წარმომადგენელმა პროკურორს ჭიქა მიუჭახუნა, — მაგრამ უმაღლესმა სასამართლომ რომ არ იფიქროს, თითქოს რაიმეს ვმაღაუ, მსურს

სიმართლე ვთქვა, სულ სიმართლის გზით ვიარო, თუნდაც ვეკილმა მიჩურჩულოს. ფრთხილად იყავითო. გიგაქსის ცოლთან მართლაც მოხდა ურთიერთობა, აბა, რა იქნებოდა, მოხუცი განგსტერი ხშირად მოგზაურობდა და თვალტანადსა და მადის აღმძვრელ ცოლს ყოვლად უდიერად ექცეოდა. პოდა, საჭირო იყო დროგამომგებით ქალისთვის ნუგეში მეცა, ჯერ დივანზე გიგაქსის ბინაში, ხოლო მოგვიანებით ცოლ-ქმრის საწოლში. ასეთი რამ ცხორებაში ხშირად ხდება.

ტრაპსის ამ სიტყვებზე მოხუცი ბატონები ჯერ გაშტერდნენ, მაგრამ შემდეგ სიამოვნებისაგან ხმამაღლა აჭყვირდნენ. აქამდე მუდამ მღუმარე მელიოტიც კი აყვირდა და თუთრი მიხაკი ჰაერში შეისროლა: „გამოტყდა, გამოტყდა!“ მხოლოდ სასწრაფო კვეთილი ვეკილი იცემდა თავში ხელს.

— გაგონილა ასეთი უგუნურება?! — დაიყვირა ვეკილმა, — ჩემი კლიენტი ნამდვილად გაგიჟდა, არ დაიჯეროთ მისი სიტყვები.

ამაზე ტრაპსი აღშფოთდა და პროტესტი განაცხადა, რითაც მაგიდასთან მსხდომთა მოწონება დაიმსახურა. ამის შემდეგ ვეკილსა და პროკურორს შორის დაიწყო ხანგრძლივი მოლაპარაკება, შეუპოვარი, ნახევრად სასაცილო, ნახევრად სერიოზული კამათი, რომლის შინაარსს ტრაპსი ვერ ჩახვდა. ღვა სულ უფრო და უფრო გაცხარდა, ხმასაც აუწივს, ტრაპსისთვის საუბარი კვლავ გაუგებარი დარჩა. კამათში მოსამართლე ჩაერია, ისიც გაფიცხდა. თავიდან ტრაპსი ცდილობდა მიმხვდარიყო კამათის შინაარსს, მაგრამ შვეებით ამოისუნთქა, როდესაც ეკონომმა ქალმა მაგიდაზე სხვადასხვა სახის ყველი — კამაბერი, ბრი, ამანტელე გრიუერი, ტეტ ღე მუანი, ვაშურნი, ღუმბიურე, გორგონზოლა ჩამოაღვა. ტრაპსმა ჭიქა მელიოტს მიუჭახუნა, რომელიც გაჩუმებული იჯდა; ეტყობა, მასაც არაფერი გაუგებოდა და ის იყო საჭმელს დააცხრა, რომ მოულოდნელად კვლავ პროკურორი მიუბრუნდა:

— ბატონო ტრაპს, — ჰკითხა მან, — პროკურორს თმა

ლომს ფეხარეთი გასწვრიდა, სახე აჭარხლებოდა, მონოკლი
მარცხენა ხელში ეჭირა. — თქვენ კვლავ მკობრობთ ქალბატონ
გაყვასთან?

მალა ტრასის მამბტერდა, რომელსაც თეთრი პურით და
კამბარით გამოუტენა პარი და უდარდულად ლეჭებდა. შემდგ
ერთი ჯიბი „მატო კევი“ მოხუც. საღვაც საათი წიკნი ეჭებდა,
სივლიდან ისმოდა გარმონისა და მამაკაცების სიმღერის ხმა.

— გიყვასს სიკვდილის შემდეგ ქალბატონს აღარ ეწვევი-
ყარ — აუხსნა ტრასმა, ბოლოს და ბოლოს, არ უნდოდა პა-
ტონისა ჭერების სახელი შეეხებოდა.

ტრასის გასაყვარად, ამ ახსნა-განმარტებამ ხელახალი
აუხსნელი, გაუკვებარი მხიარულება გამოიწვია, ადრინდელზე
უფრო გაღაღღნენ, პროკურორმა წამოიფიერა: — *dolo malo*
dolo malo! — ღრიალებდა ბერძნულ და ლათინურ ლექსებს,
მოჰყვდა ციტატები შილერიდან და გოეთედან; ამასობაში ტან-
მორჩილმა მოსამართლემ სანთლები ჩააქრო, მხოლოდ ერთ
დატოვა, რომელიც იმიტომ სჭირდებოდა, რომ სინათლეზე ხე-
ლების მომჯდომლობით, ხამალაღი ბღაუილითა და ფრუტუნის
კვლეზე ფანტასტიკური სურათები გამოესახა: თხები, ღამურე-
ბი, ეშმაკები და ოჩოპინტრუები. პილუ მაგიდაზე ხელებს ათა
მამბდა, ცკკვადნენ ჭიქები, თუფშები, ღანგრები. „სიკვდილით
დასჯა მოელის!“ „სიკვდილით დასჯა მოელის!“ მხოლოდ ვე-
ქელი არ მონაწილეობდა მხიარულებაში.

„მატო მარგო“ შემოიტანეს, ისევ სიჩუმე ჩამოეარდა. ყვე-
ლა მოსამართლეს მამბტერდა. მან ფრთხილად და დიდის ამ-
ბით გახსნა დამბტერილი ბოთლი ისე, რომ ბოთლი წნულიდა
არ ამოუღია; ამ სანახაობას ყველანი სუნთქვაშეკრულ
ადენებდნენ თვალს, საჭარო იყო საცობის შეძლებისდაგვარად
დაუზიანებლად ამოღება; საცობი ადასტურებდა, რომ ღვინო
ნამდვილად 1914 წლის ჩამოსხმის იყო, თორემ ეტიკეტი ოთხ
ათეული წლის განმავლობაში სრულიად წაშლილიყო. საცობ

შილიანად არ ამოვიდა, ნარჩენი დიდი სიფრთხილით ამოაძ-
ერეს. საცობი ხელიდან ხელში გადადიოდა, ყნოსავდნენ, უკვირ-
დათ და, ბოლოს, სახეიმოდ, შესანიშნავი საღამოს სამახსოვროდ,
როგორც ეს მოსამართლემ თქვა, იგი მთავარ წარმომადგენელს
გადასცეს. მან ღვინოს ჭაშნიკი გაუსინჯა, ვნა გააწყვდა-პუნა,
დანარჩენებსაც დაუსხა, რის შემდეგაც სხვებმაც დაყნოსეს და
ღვინო მოსვეს. აქეთ-იქიდან ისმოდა აღფრთოვანების გამოძხ-
ატველი წამოძახილები, ქებას ასხამდნენ გულუხე მასპინძელს.
ამასობაში ყველი ჩამოატარეს, მოსამართლემ პროკურორს მოუ-
წოდა, თავისი საბრალდებლო სიტყვა წარმოეთქვა. პროკურორ-
მა, უპირველეს ყოვლისა, მოითხოვა ახალი სანთლები აენთოთ,
ამ დროს საჭიროა სახეიმო განწყობილება, მოკრძალება სუფე-
ველსო, აუცილებელია გულისყურის, შინაგანი ნებისყოფის მოკრუ-
ბათ, სიმონემ მოიტანა, რაც პროკურორმა მოითხოვა. ყველანი
დაძაბული იყვნენ, მთავარ წარმომადგენელს ხუმრობა-ხუმრობაში
საქმე საგანგაშოდ ეჩვენა. ტანში კანკალი შესდგომოდა, მაგრამ
ამავე დროს თავის თავგადასაყვალში რაღაც მიშინდველს ხელე-
და და არაუთარ შემთხვევაში ამაზე უარს არ იტყვოდა; მისი
ვექილი კი, ეტყობოდა, არ იყო მთლად დამშვიდებული.

— კეთილი, ტრასს, — უთხრა მან, — მოვისმინოთ სა-
ბრალდებლო სიტყვა. განცვიფრდებით, რა ჩაიღინეთ თქვენი
დაუფიქრებელი პასუხებით, თქვენი მცდარი ტაქტიკით თუკი ადრე
საქმე ცუდად იყო, ახლა კატასტროფულადაა, მაგრამ ნუ
შეკრთებით, მე თქვენ გამოგიყვანთ რთული მდგომარეობიდან,
ოღონდ არ დაიბნეთ ისე, ნერვები დაგაწყვდებათ, სანამ საღსალა-
მათი გამოხვიდოდეთ ამ საქმიდან.

პროკურორმა დაიწყო. ყველამ ჩაახველა. ერთხელ კიდევ
მიუჭახუნეს ერთმანეთს ჭიქები და პროკურორმა ღიმილსა და
ქირქილში დაიწყო თავისი სიტყვა.

— ყველაზე სასიამოვნოა, — თქვა მან და არ განძრუელა,
ისე ასწია ჭიქა, — რომ შევძელით მკვლელობის კვალისთვის

მოგახსნო, რომელიც იმდენად მოხერხებულადაა ჩადენილი, რომ ჩვენს სახელმწიფო მართლმსაჯულებას, ბუნებრივია, მკვლელი ბრწყინვალედ დაუძერა ხელიდან.

ტრაპსი ჯერ გაოგნდა, მერე ბრაზი მოერია:

— მე ჩუიდინე მკვლელობა? — გააპროტესტა მან. — მომისმინეთ, ბატონებო, თქვენ ძალიან შორს შეტოპეთ ვეჟილმა ერთხელ უკვე მითხრა ეს მოჩმახული ამბავი, თუძცა შემდეგ გონს მოვვო და სიცილი დაიწყო. ძლივს დავწვინარდი და ახლა ისევ იწყებთ? განსაკვიფრებელი ხუმრობაა სწორედ! ახლადა ვხვდებით, თუ რა დანაშაული გსურთ მომაწეროთ! სასაცილოა, უბრალოდ სასაცილოა და მეტი არაფერი!

პროკურორმა ღირსეულად გადახედა ტრაპსს, მონოკლი გაჩმინდა და კვლავ გაიკეთა.

— ბრალდებულს, — თქვა მან, — ეჭვი ეპარება თავის დანაშაულში. ეს გასაკვირებელია, რომელი ჩვენგანი იცნობს საკუთარ თავს, რომელმა ჩვენგანმა იცის საკუთარი დანაშაულებანი და იღუპალი აკაცობანი? მაგრამ ვიდრე ჩვენი ვნებები თამაშში ახალი ძალით იფეთქებენ, ერთ რამეს მაინც შეიძლება ხაზი გავხედავ: იმ შემთხვევაში, თუ ტრაპსი მკვლელია, როგორც ამას მე ვამტკიცებ და რაშიც შინაგანად დარწმუნებული ვარ, ჩვენ მართლაც რომ საზეიმო წუთის წინაშე ვდგავართ. ნამდვილად ასეა. მკვლელობის სააშკარაოზე გამოტანა მართლაც სასიხარულო შემთხვევაა, შემთხვევა, რომელიც ჩვენს გულებს უფრო ძალუძად აძკერებს, ახალი ამოცანების, გადაწყვეტილებათა და ვალდებულებათა წინაშე გვაყენებს. ამიტომაც, უპირველეს ყოვლისა, ნება მომეცით მიუკლოცო ძვირფას ეჭვიანილ დამნაშავეს, რადგან დამნაშავეს გარეშე შეუძლებელია მკვლელობა გამოაშკარაო და სამართლიანობა დაამყარო. განსაკუთრებული კმაყოფილებით შევსვით ჩვენი მეგობრის სადღეგრძელო, ჩვენს იუმბაბაბლი ალფრედო ტრაპსის, ვინც კეთილმოსურნე ბედმ ჩვენთან მოიყვანა!

ატყდა მხიარული შემახილები, ყველა ფეხზე წამოდგა და მთავარი წარმომადგენლის სადღეგრძელო შესვეს; ცრემლმორეული ტრაპსი მადლობას იხდიდა და ირწმუნებოდა, ასეთი მშვენიერი საღამო ჩემს ცხოვრებაში არ გამიტარებიაო.

პროკურორსაც თვალზე ცრემლი მოსდგომოდა.

— ასეთი საღამო ჩემს ცხოვრებაში არ გამიტარებიაო, გვეუბნება ჩვენი პატრეცემული ტრაპსი, რა კარგი, რა ამაღელვებელი სიტყვაა. გავიხსენოთ ის დრო, როდესაც ვმსახურობდით სახელმწიფო დაწესებულებაში და შეებნულ ხელობას ვმსახურებოდით მაშინ დამნაშავე ჩვენ წინაშე იდგა არა როგორც მეგობარი, არამედ როგორც მტერი. ვისაც წინათ ხელს ვკრავდით ახლა გულში უნდა ჩავიკრათ პირველად მე გადავჭვწვი!

ამ სიტყვებზე იგი წამოხტა, ტრაპსი მიიზიდა და მაგრად მოჰხვია ხელები.

— პროკურორო, ძვირფასო, მეგობარო, — ეუბნებოდა ენის ბორძიკით მთავარი წარმომადგენელი.

— ბრალდებულო, ძვირფასო ტრაპსს, — სლუკუნებდა პროკურორი. — დაე, შენობით მიემართოთ ერთმანეთს. დამიძახე კურტი. შენი დღეგრძელობის იყოს, ალფრედო!

— შენი დღეგრძელობის იყოს, კურტი!

ისინი კოცნიდნენ ერთმანეთს, ეხუოდნენ, ხელს უსვამდნენ, ერთმანეთის სადღეგრძელოს სვამდნენ. თანდათან ერეოდათ გრძობები, მეგობრული მოწიწება. „როგორ შეიცვალა ვველაფერი“, ამბობდა აღფრთოვანებული პროკურორი, — წინათ თუკი ვდევნიდით დამნაშავეს, შემთხვევიდან შემთხვევამდე, დანაშაულიდან დანაშაულამდე, განაჩენიდან განაჩენამდე, ახლა ვუსაბუთებთ, ვეკამათებთ, ჩვენს აზრს ვუბნებით, ვდავობთ ვსაუბრობთ აუჩქარებლად, წყნარად, გულთბილად ეპასუხობთ ვსწავლობთ ბრალდებულის დაფასებას, სიყვარულს, მისი ბიძაპაითები ჩვენ კენაა მომართული, ძმობილები ვხვდებით ჰოდა, როცა ძმობა ჩამოვარდება, ყველაფერი გადავიღდება. დანაშაული

გაიოლდება, განაჩენიც ისე მძიმე აღარ იქნება. მაშ ასე, ნება მომეცით, მკვლევლობის ჩადენასთან დაკავშირებით ჩემი გულის-ნადები გაგიმჟღავნოთ. სიმართლე უნდა ითქვას, საქმე გვაქვს ჩინებულ, ლამაზ მკვლევლობასთან. რასაკვირველია, ძვირფას დამნაშავეს შეუძლია ამ სიტყვებში თავაშვებული ცინიზმი დაინახოს, მაგრამ ცინიზმი ჩემგან ძალიან შორსაა. სიტყვა „ლამაზი“ შეიძლება ორი აზრით გავიგოთ: ფილოსოფიური და ტექნიკური-ვირტუოზული აზრით. ჩვენმა საზოგადოებამ, ძვირფასო მეგობარო ალფრედო, უარი თქვა იმ ცრუ შეხედულებაზე, რომ დანაშაულში რაიმე უღამაზო ან საზარი დაენახა, მართლმსაჯულებაში კი, პირიქით, რაიმე ლამაზი, ან იქნებ უფრო საზარლად ლამაზი. ეს არაა სწორი. ჩვენ ჩადენილ დანაშაულშიც სილამაზეს ვეძებთ, რაც იმის წინამძღვარია, რომ მართლმსაჯულება თავისას იქმს. ეს არის ფილოსოფიური მხარე. ახლა კი შევაფასოთ საქმის ტექნიკური სილამაზე... მოგახსენებთ ჩემს აზრს: მე ვფიქრობ, ზუსტად მივაგენი საჭირო სიტყვას; ჩემი საბრალოდებულო სიტყვა სრულიადაც არ იქნება შიშის მომგვრელი სიტყვა, რომელიც ჩვენს მეგობარს შეაცბუნებს, თავგზას აუბნევს, არამედ ეს იქნება შეფასება, რომელიც მას დაუმტკიცებს თავის დანაშაულს, შეაგნებინებს, რომ მხოლოდ და მხოლოდ წმინდა მეცნიერების საფუძველზეა შესაძლებელი ძეგლი აუგოთ მართლმსაჯულებას.

ორმოცდაშვიდი წლის პროკურორი შეჩერდა, იგი არაქათგამოცლილი იყო. მიუხედავად თავისი წლოვანებისა, ხმა მაღლა, მჭახე ხმით ლაპარაკობდა და გაცხარებული იქნედა ხელებს, ამასთან ერთად ბერს სვამდა და ჭამდა. გულზე აფარებული ჭუჭყიანი ხელსახოცით შუბლზე ოფლი მოიწმინდა, დანატყებული კისერი შეიმშრალა; გულაჩუყებული, საჭმლისგან დამძიმებული ტრაპსი დინჯად ჩაჯდა საუარძელში. ჭამის თუი აღარ ჰქონდა, მაგრამ მაინც არ უნდოდა ოთხ მოხუცს მისთვის ეჯობნა; მოხუცების დაუცხრომელი ჭამის მადა და დაუცხრომე-

ლი წყურვილი აკვირებდა. თვითონაც კარგა მაგარი მჭამელი იყო, მაგრამ ასეთი სიცოცხლისუნარიანობა და ღორბუცელობა თვლით არასოდეს ენახა. გაცეხული უნდილად მიშტერებოდა მაგიდასთან მსხდომთ, ნასიამოვნები იყო პროკურორის გულკეთილობით. ეკლესიიდან ზარების საზეიმო ხმა მოესმა, თორმეტჯერ ჩამოჰკრეს, ღამის სიბნელეში განხმულიყო მეჯოგეთა ქოროს შორეული გუგუნი: „ჩვენი ცხოვრება მგზავრობაა...“

— თუი ზღაპარში მგონია, — ისევ და ისევ უკვირდა მთავარ წარმომადგენელს, — თუი ზღაპარში მგონია, — და შემდეგ დაურთავდა. — ე.ი. მე ჩაეიდინე მკვლევობა, სწორედ მე? ძალიან კი მიკვირს, როგორ მოხდა ეს?

ამასობაში მოსამართლემ 1914 წლის „შატო მარგოს“ ახალი ბოთლი გახსნა, ზოლო სულმოთქმულმა პროკურორმა კვლავ ახალი ძალით განაგრძო:

— რა მოხდა, — თქვა მან, — როგორ მოხდა, რომ ჩვენი ძვირფასი მეგობარი მკვლევლად მივიჩნიე და ამასთანავე, არა ჩვეულებრივ მკვლევლად, არამედ ვირტუოზ მკვლევლად, რომელსაც სისხლი არ დაუღვრია, არც საწამლაეი უხმარია და არც რეოლვერი?

პროკურორმა ჩაახველა, ტრაპსი დამაბული მიშტერებოდა, სიგარა პირში გაეჩარა.

— როგორც სპეციალისტი, მე საერთოდ იმ თეზისით ვხელმძღვანელობ, — განაგრძო პროკურორმა, — რომ შესაძლებელია დანაშაული ყოველ მომხდარ ამბავში, ყოველ ადამიანში იმალებოდეს. პირველი ვარაუდი, რომ ბატონი ტრაპსი ბედის ნებიერი და დანაშაულში წილდებული ადამიანია, იმ გარემოებამ გვაფიქრებინა, რომ კომიუნიკაეური ჯერ კიდევ ერთი წლის წინათ „სიტრონით“ დადიოდა, ახლა კი „სტულაბეკერი-ით“ აღმა-დაღმა ამაყად დაქრის. რასაკვირველია, ვიცი, — განაგრძო მან — რომ ჩვენ მაღალი კონიუნქტურის პერიოდში კცხოვრობთ, ამიტომაც ჩვენი ვარაუდი მით უფრო გაურკვევე-

ლი იყო, ამ გრძნობას მიაგადა, სასიხარულო განცდის წინაშე რომ დგახარ. სახელდობრ, მკვლევლობის გამოაშკარაების წინაშე. ის, რომ ჩვენმა ძვირფასმა მეგობარმა თავისი შეფასებების თანამდებობა დაიკავა, ის, რომ შეფი შეაფიწროვა, ის, რომ შეფი მოკვდა, ყველა ეს ფაქტი არ იქნებოდა დამამტკიცებელი საბუთი, იქნებოდა მხოლოდ მომენტები, რომლებიც ჩვენს ვარაუდს განამტკიცებდნენ. დაასაბუთებდნენ. ეჭვი, ლოგიკურად დასაბუთებული, მხოლოდ მაშინ გაჩნდა, როცა შევიტყეთ, რით გარდაიცვალა ლჰენდარული შეფი: გულის ინფარქტით მომკვდარა. აქ საჭიროა შეპირისპირება, შორსმჭვრეტელობა და აღლოს დაძაბვა, საჭიროა დინჯად იარო წინ, სიძარბოებს მიეპარო, ჩვეულებრივი არაჩვეულებრივად შეიცნო, განუსაზღვრელი დაინახო, ბურუსში კონტურები გაარჩიო, მკვლევლობა დაიჯერო სწორედ იმიტომ, რომ აბსურდად გეჩვენება. გადაეხედოთ ჩვენს ხელთ არსებულ მასალას, წარმოვიდგინოთ გარდაცვლილის სურათი. მასზე ცოტა რამ ვიცით: რაც ვიცით ჩვენი სიმპათიური სტუმრის სიტყვებიდან გავიგეთ. ბატონი გიგაქსი იყო ხელოვნური ქსოვილის ფირმის „ჰეფესტონის“ მთავარი წარმომადგენელი; მის სასიამოვნო თვისებებზე ძვირფასმა აღფრედომ უკვე მოგვახსენა, ჩვენ მას გულწრფელად ვწოდობით გიგაქსი იყო ისეთი ადამიანი, რომელიც, გაებღაურდა ვიტყვი, ყველაფერს კადრულობდა, თავის ხელქვეითებ შეუბრალებლად ექცეოდა, თავისი საქმე ესმოდა; მიუხედავად ამისა, საშუალება, რომლითაც იგი ამ საქმეებს აწესრიგებდა ხშირ შემთხვევაში საეჭვოზე მეტიც იყო.

— სწორია, — წამოიყვირა აღფრთოვანებულმა ტრაპსმა — გაიძვრას დასრულებული სურათია.

— შემდეგ, ჩვენ შეგვიძლია დაეასკენათ, — განაგრძობ პროკურორმა, — რომ გიგაქსი სიამოვნებით თამაშობდა ჯანიაძლიერ, წარმატებულ საქმოსან ადამიანს. ყოველგვარი მდგომარეობიდან ახერხებდა თავის დაძვრენას, ყველა ქარცეცხლს უძლებდა

და გულის მძიმე აუადმყოფობას საგულდაგულოდ მალავდა. აქაც დაეიმორწმებოთ აღფრედოს; ამ აუადმყოფობამ, უნდა ვიფიქროთ, გიგაქსის ენინიანი სიბრაზე გამოიწვია. ეს აუადმყოფობა, ასე ვთქვათ, მას პრესტიჟს უღახავდა.

— შესანიშნავია, — განცვიფრდა მთავარი წარმომადგენელი, — ეს რალაც ჯადოქრობას უფრო ჰგავს, ნაძღვეს დაუდებ, კურტი გარდაცვლილს იცნობდა.

— უმჯობესია განუძღვით, — ჩურჩულით უთხრა ვექილმა.

— ამას დაუშაბოთ ისიც, — განაგრძობ პროკურორმა, თუკი გესურს აღვადგინოთ გიგაქსის სურათი, რომ გარდაცვლილი თურმე თავის ცოლს უდიურად ეპყრობოდა. გიგაქსის ცოლი ჩვენ მადის აღმძვრელ, აღნაგ დედაკაცად წარმოგვიდგება — ყოველ შემთხვევაში, ჩვენმა მეგობარმა იგი დაახლოებით ასეთად დაგვიხატა. გიგაქსისთვის არსებობდა წარმატება, საქმე, გარეგნული მხარე. ჩვენ შეგვიძლია უტყუარი აღბათობით ვიფიქროთ, გიგაქსი დარწმუნებული იყო ცოლის ერთგულებაში, რადგან თავის თავზე რალაც განსაკუთრებული წარმოდგენა ჰქონდა, გამორჩეული მამაკაცი ვარო. ამასთანავე, გიგაქსს სჯეროდა, ჩემს ცოლს ლალატი აზრალაც არ მოუვაო. ამიტომაც ეჭვგარეშეა, თაუზარი დაეცემოდა, როცა შეიტყობდა, რომ ცოლი შლარაფიელ კაზანოვაზე ცვლიდა.

ყველას გაეცინა და ტრაპსმა ხელები მუხლის თაუებზე შემოირტყა.

— ასე იყო, — კვერი დაუკრა პროკურორს გაბრწვინებულმა ტრაპსმა. — სწორედ ამან მოუღო ბოლო, როცა ეს ამბავი შეიტყო.

— სწორედ რომ სულელი ხართ, — ამოიოხრა ვექილმა.

პროკურორი წამოდგა და გახარებულმა გადახედა ტრაპსს, რომელიც დანით ყველს ფხეკდა: „ასეა?“ კითხვა პროკურორმა, მერედა როგორღა გაიგო ეს ბებერმა ცოდვილმა? ცოლი გამოუტყდა?

— ცოლი ამას ვერ გაუბედუდა, ბატონო პროკურორო, — უბასუხა ტრაქსმა. — ძალიან უშინოდა განგსტერის.

— მაშ, თვითონ გიგაქსი მოვიდა ამ დასკვნამდე?

— არა, ამას გიგაქსი ვერც წარმოიდგენდა, იმდენად თავდა-
ჯერებული კაცი იყო.

— იქნებ შენ გამოუტყდი, ჩემო ძვირფასო მგობარო და
დონ ვუანო?

ტრაქსი უნებლიეთ წამოწითლდა: არა, არა კურტ, — თქვა
მან, — ეს რამ გაფიქრებინა. ერთმა მისმა უახლოესმა საქმოსან-
მა მგობარმა აუხილა თვალი ბებერ გაიძვერას.

— ეს როგორ?

— ჩემთვის უნდოდა ვენო. ყოველთვის მტრულად იყო ჩემ-
დამი განწყობილი.

— განა არიან ასეთი ადამიანები? — გაიკვირვა პროკურორ-
მა, — მაგრამ იმ პატიოსანმა კაცმა როგორღა გაიგო თქვენი
ურთიერთობის ამბავი?

— მე თვითონვე ვუამბე.

— უამბე?

— ჰო, სუფრასთან რას არ იტყვის კაცი.

— გასაგებია, — თავი დაუკრა პროკურორმა, — მაგრამ
ეს-ეს იყო შენ თვითონვე თქვი, ბატონი გიგაქსის საქმოსანი მე-
გობარი შენდამი მტრულად იყო განწყობილი. წინასწარ ხომ არ
იყავი დარწმუნებული, რომ ბებერი გაიძვერა ყველაფერს შეიტყ-
ობდა?

ამ დროს ვუქილი ჩაერია საუბარში, წამოდგა, ოფელში გახ-
ვითქელს სერთუკის საყულო დასველებოდა. — მინდა, ტრაქსის
ყურადღება მივაქციო იმას, — განმარტა მან, — რომ ამ კითხ-
ვაზე პასუხის გაცემა საჭირო არ არის.

— რატომაც არა? — შეესიტყვა იგი. — ეს ხომ სრულიად
უწყინარი კითხვაა. ჩემთვის სულ ერთი იყო, გიგაქსი გაიგებდა
თუ არა ამ ამბავს. ბებერი განგსტერი ისე უბოდიშოდ შექცეოდა,

რომ ნამდვილად აღარ იყო საჭირო თავაზიანი კაცის როლი
მეთამამა.

წუთით ოთახში კვლავ სიჩუმე ჩამოყარდა, სამარისებური
სიჩუმე. შემდეგ ატყდა ერთი აურზაური, ხორხოცი, სიცილი,
ალტაცებათა ქარიშხალი. მელიოტი ტრაქსს მოქვია, კონცინდა,
ვექილს სიცილისგან პენსზე დაეკარგა, ამგვარ ბრალდებულზე
შეუძლებელი იყო გაბრაზება. ამასობაში პროკურორსა და მო-
სამართლეს ცეკვა გაემართათ ოთახში, კედლებს ეხეთქებოდნენ,
ერთმანეთს ხელს ართმევდნენ, სკამებზე დგებოდნენ, ბოთლებს
ამტვრევდნენ, სიხარულისაგან მთლად გაგიჟდნენ.

— ბრალდებული ხელახლა გამოტყდა, — როხროხოდა
ოთახში პროკურორი, რომელიც საყარძლის საზურგეზე ჩამოძვ-
დარიყო. — სიტყვები არ მყოფნის ძვირფასი სტუმრის საქებრად.
იგი ბრწყინვალედ თამაშობს თავის როლს. ყველაფერი ნათელია,
ჩვენს ხელთაა უკანასკნელი მტკიცე საბუთი, — განაგრძო
პროკურორმა, ამ დროს ბაროკოს სტილის ძველთაძველ მონუ-
მენტს რომ ჰკავდა. — დავაკვირდეთ ჩვენს ძვირფას და საყვარულ
ალფრედოს! როცა იგი განგსტერის, შეფის ხელქვეითი იყო, ჯერ
კიდევ ერთი წლის წინ „სიტროენით“ დადიოდა აქეთ-იქით ჩვენს
მგობარს, ოთხი შვილის მამას, ფაბრიკის მუშის შვილს, ამით
შეუძლია იამაყოს, ნამდვილად იამაყოს. ჯერ კიდევ ომის დროს
იგი უპატენტო მწვერილმანე გახლდათ, მოხეტიალე წერილი სე-
კულანტი, რომელიც უკანონო საფეიქრო საქონლით უჭრობდა,
სოფლიდან სოფელში მატარებლით დადიოდა, ან სოფლის მა-
რაგზეზე ფეხით დაეხეტებოდა. ხშირად კილომეტრებს ვადიოდა
ულრანი ტყეების გავლით შორეულ დასახლებამდე, ზურგზე ჭუ-
ჭყიანი ტყავის ჩანთა ან კალათი ჰქონდა მოკიდებული, ხელში
გაქქილი ჩემოდანი ეჭირა; მან გაიუმჯობესა მდგომარეობა, საქ-
მოსნობაში ჩაება, მარქსისტი მამისგან განსხვავებით ლიბერალური
პარტიის წევრი გახდა. მაგრამ ვინ გაჩურბულა იმ ტოტზე,
რომელზედაც იგი ბოლოს ამძვერალა, როდესაც მალლა კენწერო-

მ. პეტრეაძე რომ უკეთეს უკეთესი ნაწილი მონახს? მართალია, მას კარგი შემოსავალი ჰქონდა, თავისი „სიტროენით“ ერთი სუფაქრი სწრაფად შორებდა დაქროდა. ცუდი მანქანა როდესაც იყო, მაგრამ ჩვენს სუფარულში აღფრულდომ დაინახა, რომ მარჯვნივ და მარცხნივ მანქანის ახალი მოდელები ამოტოვებულან, რომლებსაც გააფრებდათ შიქროდნენ მიხედვნი, ზუზუნით ჩაუქროლებდნენ, წამოქროდნენ, ასწრებდნენ. მთელ ჩვენს ქვეყანაში კოლფლორას მაღლებდა. ვინ არ იხურებდა ამაში მონაწილეობას?

— სწორედ ასე იყო, კურტი. — გაბადრია ტრაპისი. — სწორედ ასე.

პროკურორი ისე გრძობდა თავს, როგორც თევზი წყალში, უხვად დასარქვრებული ბუშეთით კმაყოფილი იყო.

— ამაზე გადამწყვეტა უფრო ადვილი იყო, ვიდრე გაკეთება, — განაგრძობდა სუარძლის საზურგეზე ჩამომჯდარი პროკურორი. — შეფი ნებას არ აძლევდა მაღლა ასულიყო. ისე კი მას ბოროტად და უპატივად ვუღიუღა, ხელ ახალი და ახალი საჭარობისთვის ტრაპისი ბეს იღებდა და თანდათან უღმობობად ებზებოდა ბაღში!

— სუსხებით სწრაფა, — წამოიძახა მთაყარმა წარმომადგენელმა — თქვენ წარმოდგენაც არა გაქვთ ბატონებო, რა მაგრა უფრო გამოტყობილი ბებერი განგსტერს!

— მაშინ საჭარო გახდა ველაფური გეკადრია, — თქვა პროკურორმა.

— დაბ, შეკადრია! — დაუმჩნა ტრაპისი.

სრულდებულის რეპლიკამ ფრთები შეასხა პროკურორს. ახლა იყო უკვე სკამზე იდგა, ლენინისგან დალაქებულ ხელსახოცს დროშაზე თაჩივლებდა. ვიღუტის ხორცის ნამცეცხვებით მოზანზლა, ტომატის ხაჭაპური გადაეხსხა.

— ჩვენი საფარული მგობარი თაუდაპირუელად საქმიანად მიწვედა წინ, თუმცა არც მთლიად პარტიოსანი გზით, როგორც

თვითონვე გამოგვიტყდა; შუგვიძლია დაახლოებით წარმოვიდგინოთ ასეთი ხურათი. მან დაამყარა საიდუმლო კაემირი თავისი შეფის მიმწოდებლებთან, ნიადაგი მოსინჯა, უკეთეს მომსახურებას დაჰპირდა, გზა-კვალი აუბნია ყველას, მოელაპარაკა დაბარჩენ კომიუნიკაციებს, ერთსა და იმავე დროს კიდევაც ამყარებდა კაემირს და კიდევაც არღვევდა. ამასობაში მას აზრად მოუვიდა, სხვა გზით წასულიყო.

— როგორ თუ სხვა გზით? — გაიკვირვა ტრაპისმა.

პროკურორმა თავი დაუქნია.

— ეს გზა, ბატონებო, გიგაქის ოთახის დიენიდან პირდაპირ ცოლ-ქმრის საწოლში გადიოდა.

ველას გაეცინა, განსაკუთრებით კი, ტრაპისს. — მართალია, — დაუმჩნა მან, — ეს იყო ბოროტი ოინი, რომელიც ბებერი განგსტერს მოუწყვე. ახლა მაგონდება, მდგომარეობაც სასაცილო იყო; აქამდე მრცხვენოდა ჩემი საქციელის, რომელ ჩვენგანს სურს საამკარაოზე გამოიტანოს თავისი თავი, სრულიად სუფთა ხინდისი ზომ არაეის აქვს, თუმცა ასეთ ახლობელ მგობრებთან სარცხვილი სასაცილოდ და უსარგებლოდ შეჩვენება. განსაკუთრებელია სწორედ, როცა ეგრძობ, რომ ჩემი ესმით, მაშინ ვიწვევ საკუთარი თავის შეცნობას, თითქოს ისეთ კაცს ვუცნობოდუ, ვინც მე შგაეს, ვისაც ადრე მხოლოდ მიახლოებით ვიცნობდი.

— კმაყოფილები უნდა ვიყოთ, — თქვა ამაზე პროკურორმა გულთბილად, — რომ ჩვენს მგობარს გაუნათდა გონება, მიუყვით მის მოტივებს, გულმოდგინებით, მზიარულად, არქეოლოგებთით და აღმოუჩინეთ ფარული დანაშაულის სიდიადეს. მან კაემირი დაიჭირა გიგაქის ცოლთან. როგორ მოახერხა ეს? ერთხელ მან ნახა მომზიბლაუი დედაკაცი; ეს ასე შუგვიძლია წარმოვიდგინოთ შესაძლოა, ზამთრის ერთ გვიან საღამოს, დაახლოებით საათის ექვსზე (ტრაპისი: შეიძლება, კურტიკო, შეიძლება!), როდესაც

ქალაქი სამს დამის ბინდს მოეცე და ოქროსფერი ფარნებით, გაკაშკაშებული ვიტრინებითა და კინო-თეატრებით გაჩირაღდებული ქალაქი ყველგან მწკანე და ყვითელი შუქრეკლამებით ვლუდა, როდესაც ყველაფერი სასიამოვნო. აუხორცული და მამზიდველი იყო, მან თავისი „სიტროენით“ მდიდართა კვარტალში გაინაურდა, სადაც მისი შუფი ცხოვრობდა. (აღფრთოვანებულმა ტრაპსმა ამასობაში წამოიძახა: „ღიახ, ღიახ, მდიდართა კვარტალში“). პორტუგელი ილღიაში ამოიჩარა, რომელიც მოხსენებებითა ქსოვილის ნიშუშებით იყო გატენილი, მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება უნდა მიეღო, მაგრამ გიგაქსის ლიმუზინი არ იღვა თავის ადვილას, ტროტუართან. მიუხედავად ამისა, იგი გაუწეა ჩაბნელებულ ბაღს და კარზე დააკაკუნა. ქალბატონმა გიგაქსმა კარი გაუღო. ჩემი ქმარი დღეს შინ არ დაბრუნდება მოსამსახურე ვოგოც წასულიაო, უთხრა. ქალს საღამოს კაბა უმობა, ან სულ უკეთესი, საბანაო ხალათი ეცევა. მართალია ქმარი სახლში არ არის, მაგრამ იქნებ აპერიტივი მიირთვათ სულით და გულით გაკატივებთო. ასე და ამგვარად დასხდნენ ისინი სასადილო ოთახში ერთმანეთის გვერდით.

ტრაპსი განცვიფრდა.

— საიდან იცი ყველაფერი, კურტ! ეს რაღაც ჯადოქრობაა ჰგავს!

— გამოცდილებით ვიცი, — აუხსნა პროკურორმა. — ბუღის ტრაპსი ერთმანეთსა ჰგავს. ამას არ ეთქმოდა ცდუნება არც ტრაპსისა და არც ქალის მხრიდან. ეს იყო მარჯვე შემთხვევა, რომელიც ტრაპსმა კარგად გამოიყენა. ქალი მარტოდმართო იყო, მოწვენილი, განსაკუთრებით არაფერზე ფიქრობდა. გაუხარდებოდა კიდევ ვინმესთან ლაპარაკი. ბინაში სასიამოვნოდ თბილოდა და ჭრულწყვილებიანი სააბაზანო ხალათის ქვეშ ქალს დამის პერანგი ეცევა. ტრაპსი მის გვერდით იჯდა და ქალის ქათქათა ფეხს, მკერდის დარს უშხერდა, უსმენდა მის ლაპარაკს; იგი ქმარზე გაბრაზებული და გულგატეხილი იყო.

ამას კარგად გრძნობდა ჩვენი მგობარიც. ტრაპსი მიხედა, დროა საქმეს მოეხელო. მალე ტრაპსმა ყველაფერი შეიტყო გიგაქსის შესახებ, შეიტყო, თუ რა მძიმედ იყო აუად, დიდ მღელვარებას შექმლო მისი დაღუპვა, შეიტყო მისი წლოვანება, როგორი უხეში და ბრაზიანი იყო იგი ცოლის მიმართ და ისიც, თუ როგორ მტკიცედ იყო დარწმუნებული ცოლის ერთგულებაში. ქალისაგან, კისაც სწადია ქმარზე შური იძიოს, ყველაფერს შეიტყობს კაცი. ტრაპსი განაგრძობდა ქალთან ურთიერთობას, რადგან ახლა მისი განზრახვა იყო, რაღაც უნდა დასჯდომოდა, შუფი გაენადგურებია. ფიქრობდა, დაე, მოხდეს, რაც მოსახდენია; და დადგა ის წუთი, როდესაც ყველაფერი ტრაპსის ხელთ იყო: საქმოსანი პარტნიორები, მომწოდებლები, თეთრი, პაეროვანი შიშველი ქალი ღამდამობით ასე და ამგვარად, მან მოხსნა მარყუევი, ატეხა სკანდალი. განზრახ. ესეც შეგვიძლია წარმოვიდგინოთ მყუდრო მწუხრის საათია, საღამოს საათია. ჩვენი მგობარი ერთ რესტორანში, ვთქვათ, საღამო ქალაქის ძველი უბნის რომელიღაც სამიკიტნოში ზის, სამიკიტნოში ძლიერ ცხელა; აქ ყველაფერი ღირსეული, პატრიოტული და საუკეთესოა: ფასებიც, ფანჯრის მრგვალი მინებიც, წარმოსადგევი მეტრაქტირეც (ტრაპსი: რატუმის სარდაფში, კურტ) ე.ი. წარმოსადგევი დიასახლისიც, შეგვიძლია შესწორება შევიტანოთ, კედლებზე სამიკიტნოს აწ გარდაცვლილი მუდმივი კლიენტების სურათები კიდია, ოთახში გაზეთის გამყიდველი დაბორიანებს და მალე ისე გარეთ გადის, „ხსნის არმიის“ წარმომადგენლები მღერიან სიმღერას: „შემოუშვით შხის სხოი“; იქვე არიან რამდენიმე სტუდენტი და ერთი პროფესორი; მაგიდაზე დგას ორი ჭიქა და ერთი ბოთლი — ღვინოს გემოს უსინჯავენ; და ბოლოს, კუთხეში ზის ფერმკრთალი, პირმსუქანი, ოფლად გაღვრილი, საყელოვანხსნილი კაცი, სწორედ ის მსხვერპლი, რომელსაც უმიზნებს ტრაპსი. პატროსანი საქმოსანი მგობარი განცვიფრებულია, რას უნდა ნიშნავდეს ყველაფერი ეს? რატომ დაპატივია იგი ტრაპსმა? ყურადღებით უს-

შეს ტრაქსს. პატიოსანი საქმოსანი მგობარი ტრაქსისგან იგებს, რომ გიგაქსს ცოლი დალატობს. ტრაქსმა იცის, ერთი საათის შემდეგ გიგაქსი ყველაფერს შეიტყობს. ჩვენმა აღფრულდომ გაითვალისწინა, რომ ის კაცი დაუყოვნებლო გასწევდა შეფისკენ, რათა მოელოების გრძობის კარნახით, მგობრული გრძობისა და შინაგანი ზრდილობის კარნახით თანაგრძობა გამოეცხადებინა შეფისთვის.

— რა პირმოთხოვია! — იყვირა ტრაქსმა. იგი მოჯადოებული უსმენდა პროკურორის ახსნა-განმარტებას, მრგვალი თვალები უბრწყინავდა, ბუნდური იყო, სიძარტლე რომ შეიტყო, თავის ვაჟაკური, გაბედული სიძარტლე.

შემდეგ:

— ასე და ამგვარად, დადგა აღსასრულის ეამი, გაანგარიშებული წუთი, როდესაც გიგაქსმა ყველაფერი შეიტყო. ჯერ კიდევ შექცეო ბებურ განგსტერს შინ დაბრუნება. წარმოვიდგინოთ, გამამაგებულს, უკვე მანქანაში აუტყდა ოფლის დენა და გულის არეში ტყვილი იგრძნო, ხელები უკანკალებდა. პოლიციელები გამამაგებით უსტკვენდნენ მძღოლს, რომელიც ქუჩის მოძრაობის აღმნიშვნელ ნიშნებს ყურადღებას არ აქცევდა. უსაშველო გზა გარაჟიდან სახლის კარამდე, წაქცევა, შესაძლოა დერეფანშივე. იმ დროს, როდესაც მისი მუელლე, ლამაზი, მომხიბლავი დედაკაცი შესაგებებლად გამოიბის; ეს ძალიან დიდხანს არ გაგრძელებულა, ეჭიშმა კიდევ მისცა ავადმყოფს მორფიუმი, ამის შემდეგ სულიც დალია, უკანასკნელი, სუსტი ხრიალი, ცოლმაც ამოისლუკუნა. ამ დროს ტრაქსი შინ არის, საყვარელი ადამიანებით გარშემორტყმული, იგი იღებს ტელეფონს... შეძრწუნება, შინაგანი ზეიმი, შედეგი მიღწეულია, სამი თვის შემდეგ კი „სტუდაბუკერი“.

კვლავ ატყდა ხორხოცი. სახტად დარჩენილი ტრაქსი მათთან ერთად იცინოდა, თუმცა ოდნავ შემფოთებული კეფას იფხანდა და პროკურორს თანხმობის ნიშნად თავს უქნევდა, მაგრამ

უბედურად მაინც არ თვლიდა თავს, კარგ გუნებაზეც იყო ფიქრობდა. საუკეთესო საღამო გაატარეო; მას რომ მკვლევობას აბრალებდნენ, ოდნავ აცბუნებდა და ფიქრებს ჰკვირდა, მაგრამ მდგომარეობა, რომელშიც იგი აღმოჩნდა სიამოვნებდა კიდევ. აი, თურმე რა ყოფილა მაღალი მატერია, მართლმსაჯულება, დანაშაული და მონანიება. გაოცებამ აღუესო მთელი მისი არსება. შიში, რომელიც ბაღში დაეუფლა, და მოგვიანებით მაგიდასთან ატყვილი ხორხოცის დროს ახსენებდა თავს, ახლა სრულიად უსაფუძვლოდ ეჩვენებოდა, ამხიარულებდა კიდევ. კველანი ძალიან ადამიანურები ეჩვენებოდა, მოუთმენლად ელოდა, რა მოხდებოდა შემდეგ. საზოგადოება სალონისკენ გაემართა შვიი ყუიის დასალეკად; ბარბაციით და ბორძიკით მიმავალ კვილთან ერთად ფაიფურის სათამაშოებით, სამშვენისებითა და ლარნაკებით გატყვილი ოთახში შევიდნენ. კედლებზე ეკიდა უხარმაზარი გრაფიურები, ქალაქის ხედები, ისტორიული სურათები, თაბაშირის ჭერი, შებათქამებული კედლები, კუთხეში საკონცერტო როიალი, დაბალი და უხარმაზარი საურძლები იდგა. ღია ფანჯრებში მოჩანდა სოფლის ქუჩა, ბნელში ჩაფუთნილი, განიფუთული და მაინც ზღაპრული ქუჩა, ჟამიჟამ დაკვიანებული ავტომობილების შუქზე რომ გაკრთებოდა; მალე ღამის ორი საათი იქნებოდა, კურტის სიტყვაზე წარმტაცი ცხურებაში არაფერი განმიცდიაო, განაცხადა ტრაქსმა. კაცმა რომ თქვას, ბევრს ვერაფერს დაუმატებ, თითო-ორილა რაღაცას თუ შეასწორებ. ასე მაგალითად, გიგაქსის მგობარი ტანად პატარა და გამხდარი კაცი იყო, საყელო ყინჩად ედგა, პურანგი ოფლოს არ დაესველებინა, ქალბატონი გიგაქსიც საბანაო ხალათში გამოწყობილი კი არ შეხვედრია, არამედ საკმაოდ მოჭრილ გულისპირიანი კიშონი ეცვა. ასე რომ, ქალის გულითადი მიპატივება ხატონად უნდა გაეიგოთ — ეს იყო ტრაქსის ერთ-ერთი ხუმრობათაგანი, მისი თავაზიანი იუმორის ერთ-ერთი მაგალითი. — ასევე, მთავარ განგსტერს დამსახურებული ინფარქ-

ტი მან კი არ მოხვლია, არამედ სამსახურში; ეს მოხდა ერთ
დღეს, როცა თბილისი შპრალი ქარი უბერავდა. საუბრედად მოვიდა
მეგობარი კი მოასწრეს და გულიც გაუსკდა, იქვე გათუდა. ეს
როგორც უკვე ითქვა, უმნიშვნელოა, მაგრამ მთავარია, რომ მკვე
ლაფერი ზუსტია, რაც აქ მისმა გულითაღმა მეგობარმა
პროკურორმა წარმოთქვა. მან ქალბატონ გიგაქსთან მართლაც
გამონახა სერითი ენა, რათა ბებერი გაიძვერა მიწასთან გაქ
წორებინა, დიახ, მას ახლა ნათლად ახსენდება ყველაფერი
როგორ იწყო იგი გიგაქსის საწოლში, გიგაქსის მეუღლის გვერ
დით როგორ მიმტვრებოდა გიგაქსის ფოტოსურათს, მის უსა
მუნო მსუქან სახეს, რქისჩარჩოიან სათვალღიდან გადმოკარ
ღული თვალებით რომ იცქირებოდა, როგორ მოუვიდა აზრა
და ამჟღად დროს ვულური სიხარული დაეუფლა, როცა მიხვდა
რომ რასაც იგი ახლა ასე ხალისით სჩადიოდა, ნამდვილ
მოკლავდა მის შუფს, ბოლოს მოუღებდა მას.

საზოგადოება უკვე რბილ სავარძლებში მოკალათებულიყო
სანამ ტრაპისი ახსნა-განმარტებას იძლეოდა, ერთი ფინჯანი ც
ული ყავა აიღო, პატარა კოზხით მოურია, თან 1893 წლის ქ
ნიაკი დააფოლა, დიდი მუცლიანი ჭიქით.

— ამგვარად შემძლია განაჩენი გამოეიტანო. — განაცხ
და პროკურორმა, რომელიც საოცრად დიდ სავარძელში გვე
დულად იჯდა, ფეხები, რომლებზედაც სხვადასხვა წინდა ვს
(მომავალ-ნაცრისფერი და მწვანეუჯრედებიანი), სავარძლის ს
ზურგეზე გადაწყო. გიგაქსი შემთხვევით კი არ მოკვდა, არამ
ბოროტი განზრახვით, რასაც ფაქტები ადასტურებენ: ჩვენ
აღფრედომ, ერთი მხრივ, პროეოკაციული სკანდალი მოაწ
მორე მხრივ, ობერგანგსტერის სიკვდილის შემდეგ აღარ სტ
რებია მადის მომგვრულ ქალბატონს. აქედან ეჭვიმუტანლ
გამომდინარეობს, რომ ქალბატონი გიგაქსი მხოლოდ იარა
ყო სისხლიანი გვემის განსახორციელებლად, ასე ეთქვათ,
სურველი სასიკვდილო იარაღი, ასე რომ, ჩვენ წინაშეა მ

ლულობა, რომელიც ჩადენილ იქნა ფსიქოლოგიური ხერხით
ამგვარად ის, რომ ცოლქმრული დალატის გარდა კანონის საწ
ინააღმდეგო არაფერი მომხდარა, რასაკვირველია, მხოლოდ
მოჩვენებითია. ეს მოჩვენებითობა იმწუთასვე ქრება, დიახ, გაქრა
მას შემდეგ, რაც ჩვენმა ძვირფასმა ბრალდებულმა თავისი პირ
ით მეგობრულად ყველაფერი აღიარა. ყოველივე ეს პროკურორს
სიამოვნებას ჰკურის — და ამით იგი თავის სიტყვას ამთავრებს,
უმაღლეს მოსამართლეებს კი აღფრედო ტრაპისისათვის
სასიკვდილო განაჩენის გამოტანას სთხოვს. ეს იქნება ჯიღო
დანამაულისათვის, რომელიც იმსახურებს აღფრთოვანებას,
განცვიფრებასა და პატივისცემას. უფლება მაქვს განაცხადო,
დაასრულა პროკურორმა, რომ ეს მკვლელობა შეიძლება საუკუ
ნის ყველაზე განსაცვიფრებელ მკვლელობად მივიჩნიოთ.

მოხუცები იცინოდნენ, ტაშს უკრავდნენ. ამ დროს სიმონემ
ტორტი შემოიტანა და იმას დააცხრნენ. როგორც სიმონემ თქვა,
ამ ტორტით თურმე სურდა საღამო დაუგვირგვინებინა. ცახე
ატრაქციონით დაგვიანებული ნამგალა მთვარე ამოვიდა, შრი
ალებდა ხეები, სხვა ყველაფერი დადუმებულიყო. ქუჩაზე იშვი
ათად თუ გამოჩნდებოდა ავტომანქანა, ან ვინმე დაგვიანებული,
შინისაკენ ოკრობოკრო ნაბიჯებით მიმავალი მგზავრი. მთავარი
წარმომადგენელი თავს არხეინად გრძობდა; პილეს გვერდით,
პლუშგადაკრულ რბილ დივანზე მოკალათებულიყო, რომელზეც
გაკრული იყო გამონათქვამი: „ხშირად იყავით საყვარული ად
ამიანების წრეში“. ტრაპისს ხელი მღუმარე მელოტისთვის დაუ
დო, რომელიც დროდადრო გაკვირვებული წამოიძახებდა „შესანი
შნაია“. „შ“-ს საოცარი შიშით წარმოთქვამდა, მათ ნაზად, გუ
ლარხეინად მიედოთ ლოყა ლოყაზე. ტრაპისი ლეინოს დაეძძიძუ
ბინა და დაეშვიდებინა. სწორედ რომ სიამოვნების მომგვრულია
ისეთ საზოგადოებაში ყოფნა, სადაც შენი ესმით, შენი თავი შენვე
გვეკუთვნის. არაფითარი საიდუმლოება აღარ გაქვს, რადგან იგი
უკვე აღარაა საჭირო. რა სჯობია, როცა ღირსეულად ვაფასე

მე და სვეტლანა და მიღებული ადამიანი ხარ იმის შვერბებზე,
რომ მკვლელად ჩაიღონ, რაშიც იგი მოხუცმა ბატონებმა უფრო
და უფრო დაარწმუნეს, ტრაპსს სიმშვილეს ჰკვირდა, მის ცხ-
ურებას ასხვავებდა, რთულს, გმირულს, მიხთვის ძვირფასს
ხდიდა. სწორედ ეს ადაფროუანებდა მას. დიახ, ჩაიფიქრა მკე-
ლელად და აღსრულა კიდევაც (ახლა მას ასე ესახებოდა ეს
ამსუი), რათა წინ წაქეულიყო და არა იმიტომ, თითქოს მხ-
ლოდ თანამდებობა უნდოდა, ანდა გამდიდრების წყურვილი
კლავდა, არამედ იმად, რომ (ეს მათ სწორად შენიშნეს) უფრო
შესანიშნუი, უფრო ღირსეული ადამიანი გამხდარიყო, დაეფასე-
ბანათ — ამ შემთხვევაში მხედველობაში მისაღებია მისი წარ-
მოდგენის საზღვრები, — შვეტარებიან ნასწულ ხალხს. ტრაპსს
ახლა ისინი — წარმოდგინეთ პილვეცი — უძველეს ჯადოქრუ-
დად წარმოვლინა. ერთხელ ტრაპსმა „რიდებ დაიჯესტში“ წა-
კითხა, ასეთმა ადამიანებმა არა მარტო ვარსკვლავთა საიდუმ-
ლოება შეიცივნეს, არამედ იურისპრუდენციის საიდუმლოებასაც
ჩასწვდნენო, რომელსაც იგი ძიული თაყისი საფეიქრო საქმი-
ანობის განმსულობაში მხოლოდ რაღაც აბსტრაქციულ ფანდად
თვლიდა, ახლა კი რაღაც სამანელ, მიუწვდომელ მხედ ამო-
ბრწინდა მის შემდგომ თვალსაწიერზე, ვით ბუნდოვანი აზრი
რომელიც, სწორედ ამიტომ, მას უფრო აშინებდა და აძრწუნებ-
და. ამასობაში, როცა იგი შექოქროსფერ კონიაკს წრუპავდა
ჯერ სამინდოდ გაოცებულმა და მერე ბრაზმორეულმა გაიგონა
რომ ჩასუქებული ვეხლი გულმოდგინედ ცდილობდა მისი საქციე-
ლი ბურჟუაზიული საზოგადოებისთვის რაღაც ჩვეულებრივ
ყოველდღიურ ამბად ექცია. — სიამოვნებით მოვიხმინ-
პროკურორის მგებებებით აღსაქმე მოხსენება, — თქვა ბატონმა
კუჭრამს, შემუქებულ-დაჯირჯეებული სახიდან პენსნე მოიხსნა
თან ხელის გამოზომილი მოძრაობით წარმოთქვამდა სიტყვას
— დიახ, ბებერი განსტერი გიგაქისი მკვდარია. ჩემი კლიენტ-
გიგაქისთან მძიმე სატანჯულში იყო ჩაყარდნილი, მერე ძიულ

არსებით აღდგა გიგაქისი წინააღმდეგ და მის დამხობას შეუცა-
და. ამა, ვის შეუძლია სადგომი გახადოს ეს, ვის არ მოხელია
ახე, ოღონდ საოცარი ის იქნება, რომ ეს სიკვდილი, სიკვდილი
მულით ავადმყოფი კომერსანტი კაცისა, მკვლელობად მიიწინა-
ოთ („მაგრამ მე ხომ მოკალი!“ გააპროტესტა ტრაპსმა);
პროკურორისგან განსხვავებით მე ბრალდებულს უდანამაულოდ
ეთელი; დიახ, ტრაპსს არ შესწევს დანამაულის ჩადენის უნარი
(ამ დროს ტრაპსმა გაცხარებით წამოიყვირა: „მაგრამ მე ხომ
დამნამაუე ვარ!“). „ქეუესტონის“ ხელოვნური ქსოვილების ფირ-
მის მთავარი წარმომადგენელი ვველასთვის სამაგალითოა; თუკი
მე ტრაპსს ისეთ ადამიანად ეთელი, ვისაც არ შესწევს დანამაუ-
ლის ჩადენის უნარი, ეს კიდევ არ ნიშნავს იმას, რომ იგი უდანა-
მაულია. პირიქით ტრაპსი განდარითულია ყოველგვარ შესა-
ძლებელ დანამაულში, იგი არის ოჯახის დამანგრეველი. ზოგჯერ
ცხოვრებისგან გაეკაცებული მატყუარა ვალთბანდიცაა. მა-
გრამ არც ისეა საქმე, რომ მისი ცხოვრება მხოლოდ ოჯახის
დანგრევსა და ვალთბანდობისგან შედგებოდეს. არა და არა!
მას თაყისი დადებითი მხარეებიც, თაყისი სათნოებანიც აქვს.
ჩვენი მგობარი ალიფრედო ბეჯითია, თაყისი მგობრების ერთ-
გული, ცდილობს თაყის ბეშუებს უკეთესი მომავალი გაუმზა-
დოს; საერთოდ, პოლიტიკურად საიმედო კაცია, მაგრამ იგი
შეზღალულია უზნეობით, ოდნავ შელახულია, როგორც ხშირ-
ად მოხდის ხოლმე ჩვეულებრივ მოკვდაუს, ან მოუჯა; სწორედ
ამის გამო არ შეუძლია ტრაპსს ჩაიღინოს დიდი, წმინდა, საამაფო
დანამაული, გადაწვევტილი მოქმედება, ამკარა დანამაული
(ტრაპსი: „ცილისწამებაა, ნაღდი ცილისწამებაა!“). ტრაპსი დამ-
ნამაუე არაა, იგი ეპოქის, დასავლეთის ცივილიზაციის მსბვერ-
პლია. ცივილიზაციის, რომელიც საუბედუროდ თანდათან კარ-
გებს რწმენას, ქრისტიანობას, ხელ უფრო და უფრო ბურჟუაზი-
ინთქვამს, იმდენად ქაოსური ხდება, რომ არაფის ძალუმს მანა-
თხელი ვარსკვლავის დანახვა, ვეღვან დამაღლი, გველურ

ბა და შუშტის კანონი სუფევს, ნამდვილ ზნეობას ვეღარსად ნახ.
უ რა მოხდა? ეს უბრალო ადამიანი სრულიად მოუშხადებელი
ჩაუკარდა ხელში დახვეწილ პროკურორს. ტრაპსის მბრძა-
ნებლური ინსტინქტი, პირადი ცხოვრება, მისი ფათურა კებით
აღსაესე ყოფიერება, ყოფიერება, რომელიც სამსახურებრივი მოუ-
ღინებების, არსობის პურისათვის ბრძოლითა და, ცოტა თუ ბევ-
რად, უწყინარი გართობებისაგან შედგებოდა, ახლა თვალწინ
ნათლად გადაგვეშალა, ძირფესვიანად გაირკვა, გაიხსნა; ერთ-
მანეთისაგან დამოუკიდებელი ფაქტები ერთმანეთთან დაკავშირე-
ბული აღმოჩნდნენ, ლოგიკური გეგმა ყველაფერში უჩუმრად
შემოიპარა, შემთხვევითობანი კანონზომიერ მოქმედებად წარ-
მოგვიდგა, რაც ადვილი მოსალოდნელია, სულ სხვანაირად წარ-
მართულიყო, შემთხვევა განზრახვად იქცა, ხოლო დაუფიქრე-
ბლობა წინასწარ განზრახვად. ასე, რომ, საბოლოო დაკ-
ითხვისას სრულიად მოულოდნელად, საიდანლაც ამგვარად
გამოტყურა მკვლელი, როგორც ჯადოქრის ქვაბუნა ქუდიდან
ბაჭია გამოხტება ხოლმე (ტრაპსი: „ეს არაა სწორი!“); თუკი
გიგაქსის შემთხვევას საღი ობიექტურობით განვიხილავთ ისე
რომ არ მოვექცევით პროკურორის მისტიფიკაციის გავლენის
ქვეშ, მაშინ იმ დასკვნამდე მივალთ, რომ ბებერი განგსტერი
სიკვდილს მნიშვნელოვანწილად საკუთარ თავს, თავის მოუწყეს-
რიგებულ ცხოვრებას უნდა უშადლოდეს. რას ნიშნავს ასეთი აუღ-
მყოფობა, საკმაოდ ცნობილია: მუდმივი მღელვარება, ხმაური,
აწეწილი ცოლქმრული ცხოვრება და ნერვები; კაცმა რომ თქ-
ვას, ინფარქტის მიზეზი თბილი, შშრალი ქარია, რომელიც ტრა-
პსმა ახსენა, სწორედ თბილი, შშრალი ქარია სახიფათო გუ-
ლით აუღმყოფებისთვის (ტრაპსი: „სასაცილოა!“); ასე რომ
ჩვენ უეჭველად საქმე გვაქვს მხოლოდ და მხოლოდ უბედურ
შემთხვევასთან; რა თქმა უნდა, ჩემი კლიენტი უბოდიშოდ მო-
ქმედებდა, რადგან ისიც საქმიანი ცხოვრების კანონებს ექვემდებ-
ბარება. ამას იგი ყოველ წუთს თვითონვე უსევამდა ხაზს, ცხადია

რომ ბევრჯერ მოუვიდოდა აზრად შეფის მოკვლა. რას არ
გაიფიქრებს ადამიანი, გუნებაში რას არ ჩაიდენს, მაგრამ მხ-
ოლოდ გუნებაში, საქმით კი არაფერი ჩაუდენია და არც უმტ-
კიცდება. სისულელეა ამის წარმოდგენა; კიდევ უფრო სისულე-
ლეა ის, თუ ჩემი კლიენტი წარმოდგენს, თითქოს მკვლელობა
ჩაედინოს. მან მანქანის აუარიასთან ერთად განიცადა მუორე,
სულიერი აურია და ამიტომაც მე, მისი დამცველი, მოუითხოვ
აღფრედო ტრაპსის გამართლებას.

სულ უფრო და უფრო აბრაზებდა მთავარ წარმომადგენელს
ეს ყთილმოსურნე ბურუსი, რომელშიც მისი შვენიერი დანა-
შაული იყო გახვეული, და რომელშიც ეს დანაშაული მახინ-
ჯდებოდა, მქრქალდებოდა, გაურკვეველი, ჩრდილოვანი ხდებო-
და, ბარომეტრით იცვლებოდა. ტრაპსი ფიქრობდა, ჯერონად
ვერ დამაფასეს, ვერ გამიგესო და ამიტომაც, როგორც კი ვე-
ქილმა გაათავა ლაპარაკი, მან კვლავ სიტყვა მოითხოვა. ტრაპ-
სი წამოდგა, აღშფოთებული იყო, მარჯვენა ხელში თეფში ეჭირა,
რომელზედაც ტორტის ნაჭური იდო, მარცხენაში კი — ერთი
ჭიქა კონიაკი. — ვიდრე განაჩენს გამოძიებანენ, მინდა გადაჭრით
განაცხადო, რომ პროკურორის სიტყვას ვეთანხმები, — ამ დროს
თვალებიდან ცრემლები გადმოსცვიოდა, — ეს იყო მკვლელობა,
შეგნებული მკვლელობა, ეს ახლა ჩემთვის ნათელია. ვეჭილის
სიტყვამ კი, პირიქით, სულ მთლად გამიტყბა გული და შემაძრ-
წუნა; სწორედ მისგან ველოდი, გამიგებს-მეთქი, გაგებას ვითბ-
ოდი, ახლა კი მოუითხოვ განაჩენს, მოუითხოვ უფრო მეტს, მო-
უითხოვ დამსაჯოთ არა მლიქვნელურად, არამედ აღფრთოუ-
ანებით, რადგან პირველად ამ დამით ამეხილა თვალი, რას ნიშ-
ნავს იცხოვრო ნამდვილი ცხოვრებით (აქ ჩვენი კარგი და ყო-
ჩალი ტრაპსი დაიბნა), სამართლიანობის, დანაშაულისა და მო-
ნანიების მაღალი იდეები ისევე საჭიროა, როგორც ის ქიმიური
ელემენტები და შენაერთები, რისგანაც გამოხარშულია ჩვენი ხე-
ლოვნური ქსოვილები, — თუკი ჩემს დარგში მიღებულ გამოთქ-

მას უახლოეს ეს არის შეგნება, რომელმაც მე ხელახლა შვილი
ჩემს სხეულად გარდა ძლიან ღარიბი სიტყვის მარაგი მაქვს
კობოვი მასტროვი თუ ენით ვერ გამოთქვამ, რასაც ვფიქრობ
— ყოველ შემთხვევაში, გამოთქმა „ხელახლა დაბადება“ მე არც
თუ ზუსტ გამოთქმად მაძინია იმ ბუნებრივების გამოსახატვად
რომელიც ძველ ჩემს არსებას ავსებს, ქარიშხალივით ბიძო
ქრობს და გრიალებს.

ახე და ამგვარად, დაღვა განაჩენის გამოტანის დროს
რომელიც ტანსორჩილმა, ძალიად გამოძრეუბულმა მოსამართლეს
სიცილ-ზარბაზმა, მხარული შედხილებისა და სიმღერის თან
ლებით (მღეროდა ბატონი პილე) წარმოთქვა. მოსამართლე
გაჭირვებით იმითომ ეს არ ლაპარაკობდა, რომ იგი რომაელს
იყო ამხრალი, არამედ იმითომაც, რომ თვითონ სიტყვა უქმნ
და მას სიბუნებურს, ყოველ სიტყვაზე ენას უკიდებდა, ზოგი ს
ტყვა უმღებდა, ზოგსაც სახეურად ელაპყედა, იწყებდა წინადად
მას და უკვარ ამოვრებდა, ვადაბაძდა ისეთ წინადადებებს
რომელიც აზრი მას დიდი ხანია დაეიწყებული ქქონდა, მაგრ
მოღაწობაში ვერ კიდევ შეიძლებოდა აზრთა წყობის მიხედ
ვნი. მოსამართლე ხვამდა კითხვას, ვინ არის მართალ
პროკურორი თუ უქელი. მართლა ჩაიღინა თუ არა ტრასს
განსაკუთრებული ეპოქალური დანაშაული, თუ უდანაშაულო
არც ერთ ამ თვალსაზრისს არ უჭერდა იგი მხარს. მართალი
როგორც უქელი ფიქრობს, პროკურორის დაკითხვას ტრასს
ნამდვილად ვერ გაუძლო და ბევრ რამეში უნებლიეთ გამოთქმ
რაც ამ ფორმით არ უნდა მომხდარიყო, მაგრამ, ამისდა მაუხ
დავად, ტრასსმა მაინც ჩაიღინა მკვლელობა, მართალია, ა
უკვრაველი განზრახვით, არამედ მხოლოდ და მხოლოდ იმის გამ
რომ იგი, ასეთი მოუფიქრებელი გაზადა იმ ქვეყანაში, სადაც ც
იფრობს როგორც „კუეესტონის“ ხელოვნური ქსოვილების ფი
მას მოყვარი წარმომადგენელი. მან მოკლა, რადგან მისთვის

სრულიად ბუნებრივია ვინმე კედელზე მიაჭყლიტოს, უბოდიშოდ
წვიდეს წინ, გააკეთოს, რაც მოეხურება. ეს შეიძლება მოხდეს
მხოლოდ იმ ქვეყანაში, სადაც იგი თავის „სტუდაბეერს“
დააქროლებს.

ჩვენს ქვირუას აღფრუდოს არაფერი შევძობვეოდა, შეუ
ძლებელი იყო რაიმე შევძობვეოდა, რომ თვითონვე არ გამოქინა
თავანაზობა და თავისივე ფეხით არ სწევოდა მოსამართლეს
წენარ, თუთ ვილაში (აქ კი მოსამართლეს შხერა დაეძინდა და
დანარჩენი, კაცმა რომ თქვას, წარმოთქვა მხიარული სლუკუ
ნით, დროდადრო ძლიერი ცხვირის ცემინება აწყვეტილებდა სი
ტყვას, რის გამოც მისი პატარა თავი უზარმაზარ ცხვირსაზოც
ში იფლობოდა და ამას ყოველთვის სხვების სიცილი ერთუიდა),
სწევოდა თოხ მოხუც კაცს, რომლებმაც მას სამართლის ხუფთა
სხვით საკუთარი ცხურება გაუსხიფოსნეს, — განაგრძობდა
მოსამართლე, — მართალია, სამართალს უცნაური თვისებები
ახასიათებს, მან იცის, კარგად იცის ეს, სამართალი დიმილით
იცქირება, თთხი დანაოჭებული სახიდან ირუკლება მოხუცი
პროკურორის მოხიკლში, მსუქანი დამცველის პენსნეში, იმზარება
მთურალის უკბილო პირიდან, უკვე კარგად აჭიკჭიკებული მო
სამართლის ხათხითიდან და ვადაძვარი ჯალათის მულოტ თუზე
წითლად ანათებსო (დანარჩენები მოსამართლის გაუთავებულ
ჭიკჭიკზე გაყვიროდნენ: „განაჩენი, განაჩენი“); ამ თთხი ადამ
ანის სახიდან არუკლილი სამართალი გროტესკული, უცნაური,
პენსიაში გასული სამართალი, მაგრამ მაინც სამართალია
(დანარჩენები ხმაშეწყობილად ყვიროდნენ: „განაჩენი, განაჩენი“)
და ამ სამართლის სახელით იგი ახლა ქვირფას აღფრუდოს
სიკვდილს უსჯის... (პროკურორი, დამცველი, ჯალათი და სა
მონე სიამოვნების შედხილებით იქაურობას აყრუებდნენ, ტრასსაც
აღუკვებდასაგან სლუკუნებდა: „მადლობა, ქვირფასო მოსამართ
ლე, მადლობა!“) თუქცა განაჩენი იურიდიულად მხოლოდ და
მხოლოდ იმას ვუუხებდა, რომ ბრალდებულმა თვითონვე აღიარა

ახრელო მჭეტილი ცა სწორედ ამ დროს მულოტი ლუღლუღს
მოხვს მუხნესა ძლიან მუხნესა, დეილაღო, და მართლად
ნახვანა მუხნესად ესმოდ, როგორ მიძერებოდა ტრამსი ზეით
მუხუ ზეით ვაძრავუნდა; კიბეზე ჩადინებულმა მულოტმა წამით
გახალს თვალეს, ჯერ კიდევ ძილ-ბურანში იყო, შიშითა და
ძიწილით ატანდა მუხუ არეულ-დარეული ნაბიჯების ხმა ჩაეს
მა - პრიკრორა, მოსამართლე და ვეჭილი ამოდიოდნენ კიბეზე
მათი ქვეითსა და მზაილით მაკვიდაზე პერგამენტი გაეშალა
და სსსკდელი განაწენა დეუჯლამნათ რაც უჩვეულოდ, კარგად
ყო მუჯუნელი და კონკრეტული წინადადებებით აკადემიურ
ფრანკისა ლაინურიას და ძველი გერმანულით შემადგენელი
მუხუ მობუცის ტრამსისკენ გაეპართნენ, რათა თეიანთი ნახ
ჯონეს მხნარე მთეარო წარმომადგენლისთვის სწოლზე და
ლო რათა დილით კალეიქისისანავე ენახა დიდი ღრუობის მოს
აფინარა გარეთ ხნაილემ იმატა. ხისხამი დილა ჩამოდგა, გაის
მაჩეტის პარკული ჭკვიკა, მკვეთრი და სულწასული. მოხუც
მა ზეით უდნენ, მულოტს თეზე გადააღაჯეს. ისინი ერთმანეთ
ჩადუჯებდნენ, სამეფნი ბორბკობდნენ, ძლიუძლიუობით მა
ბეჯებდნენ, განსაკუთრებით კიბის მოსახევეში გაუჭირდათ გა
ჭებდნენ, ვერ უკან დაახიეს, ვერ წინ წეიდნენ. ბოლოს როგორ
ოქა, მაღწიეს სტუმრის რთხს. მოსამართლე კარი გაადო, მა
გრამ მოხუცე უკუთ ადგილზე გამუშდა: ფანჯარაზე ტრამსა ვერ
უპირად: მჭეტილი, ვერც ბლისვერი ცის ფონზე, როცა არ
ლე კარდის ხურჯლამ იქმოდა, ტრამსის შეი სილუეტი ფ
ჯარამო უკიდ და უკან მოძრუნება ადარ წერა. ამის შემხედვარ
პრიკრორა, რომლის მონოკლში ჯერ კიდევ არეულებოდა მ
მღერებელი აისი, ხელა ძლიეს მოითქა, შეძლევ კი უჩვეუ
და მარადეულმა, ხელისშემჭერულად შებღაურა და კარგად
მულისარს ალფრედო, ზემო მთარეისო ალფრედო, ეს რამ ნახ
უნდა, მაქო ეს ღამისი ხაღამო რად ჩავეიძმარე

აღთხმა